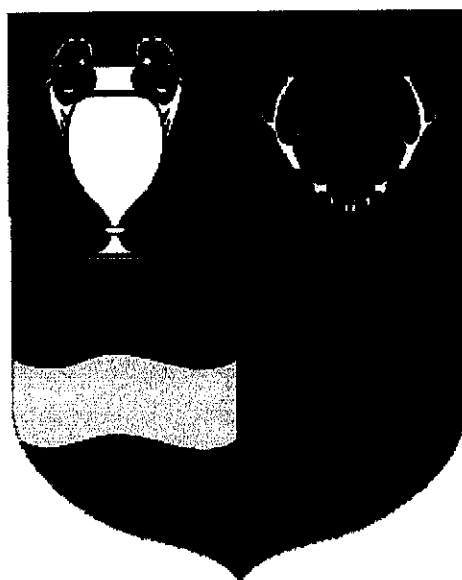

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Herend Város Önkormányzata

HEREND

2013-2018.

2013. június 30.

Készítette: Princzes Györgyi

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	4
Bevezetés.....	4
A település bemutatása	5
Értékeink, küldetésünk	8
Célok.....	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja.....	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	10
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	10
2. Stratégiai környezet bemutatása	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	14
Jogszabály ugyan nem határozza meg a szegregált lakókörnyezet fogalmát, viszont a szegregátumok felszámolására irányuló EU-s pályázatok adtak egyfajta fogalom meghatározást. E szerint szegregátumnak nevezzük azokat a földrajzilag egybetartozó és elhatárolható területeket, ahol a legfeljebb nyolc általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korú lakosságon (15-64 éves korosztály) belül eléri, illetve meghaladja az 50%-ot.....	
A városban működő civil szervek öntevékeny csoportok részére a Művelődési Ház és Könyvtár biztosít helyiséget. Hiányzik a szabadtéri színpad és a kültéri közösségi tér.....	28
A Családsegítő Szolgálat szervezi és koordinálja az adományházat, ahová ruhákat, játékokat, használati tárgyakat lehet vinni és azt a rászorult családok részére juttatják el. Karácsonykor pedig a „Cipősdoboznyi szeretet” gyűjtés során ajándécsomagokat állítanak össze a hátrányos helyzetű családok számára.	29
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	30
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	44
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	48
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	52
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	57
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	58
a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzeti önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába.....	
A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítését támogatandó 2013. május 6-án létrehoztuk az un Helyi Esélyegyenlőségi Program Fórumot (továbbiakban: HEP Fórum). A HEP Fórum tájékoztattuk a vonatkozó jogszabályokról, a Program és a jövőben kialakítandó együttműködés céljairól, és annak fontosságáról. A HEP Fórum létrehozásával valamennyien egyetértettek. (A HEP Fórum alakuló ülésének jegyzőkönyvét, valamint a részvételt bizonyító jelenléti ívet a 2. számú melléklet tartalmazza.).....	58
A HEP Fórum megalakítását követően a partnerszervezetekkel való együttműködés elsőként az adatgyűjtésre, majd az adatgyűjtés közel három hetes időszakának lezárását követően az adatok elemzésére terjedt ki. A problémás területek feltárása és az intézkedési területek meghatározása szintén partneri együttműködés keretében valósult meg.	
A Program szöveges részének elkészültét követően – 2013. június 6-án – hívtuk újra össze a HEP Fórumot. Megalakítottuk a munkacsoportokat. A fórumról szóló jegyzőkönyvet a 3. számú melléklet tartalmazza. A HEP Fórumot követően került sor a korábban már beazonosított problémák megoldására szolgáló intézkedési tervek kidolgozására. Az intézkedési terveket az adott szakterületen tevékenykedő partnerek közreműködésével készítettük el.....	58
A kész intézkedési tervek elfogadására, valamint a Helyi Esélyegyenlőségi Program véglegesítésére újabb Fórum ülést hívtunk össze 2013. július 10-én. A Fórum jegyzőkönyvét a 4. számú melléklet tartalmazza.	58

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.....	58
A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtását széles körű nyilvánosság biztosításával végezzük. A HEP végleges változatát elhelyezzük a város, valamint lehetőség szerint valamennyi, a végrehajtásban résztvevő partnerintézmény honlapján.....	58
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	59
1. A HEP IT részletei.....	59
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	59
A beavatkozások megvalósítói.....	61
Az intézkedési területek részletes kifejtése.....	65
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	97
3. Megvalósítás	108
A megvalósítás előkészítése.....	108
A megvalósítás folyamata.....	108
Monitoring és visszacsatolás	110
Nyilvánosság	110
Érvényesülés, módosítás.....	111
4. Elfogadás módja és dátuma	112
1. sz. melléklet HEP munkacsoportok.....	112

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Az esélyegyenlőség a társadalom számára fontos érték. Segíti elérni azt a célt, hogy megkülönböztetés nélkül mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatások elérésére, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal élő, milyen a származása vagy anyagi helyzete, illetve kora.

Az egyenlő bánásmód elvének betartása az Európai Unió és a hazai társadalom elvárása. Az Országgyűlés elismerte minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára. Kinyilvánította, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami feladat.

Tekintettel az Alkotmány idevonatkozó rendelkezéseire, valamint a Magyarország nemzetközi kötelezettségeire és az európai közösségi jog vívmányaira, az Országgyűlés megalkotta az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényt. E törvény IV. fejezete tartalmazza a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, melynek célja: az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, mely a Kormány, az önkormányzatok és ezek intézményei, civil szervezetek és magánszemélyek feladata.

A 2003. évi CXXV. törvény 31. § értelmében a települési önkormányzat helyi esélyegyenlőségi programot fogad el, amelyben elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat, a célok eléréséhez szükséges feladatokat, forrásokat és a végrehajtáshoz szükséges határidőket.

Az esélyegyenlőségi törvény értelmében a helyi önkormányzatnak, valamint többcélú kistérségi társulásnak öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programmal kell rendelkeznie.

Az esélyegyenlőségi program megléte feltétele annak, hogy a helyi önkormányzat, valamint a többcélú kistérségi társulás bármely hazai vagy európai uniós támogatásban részesülhessen.

Az esélyegyenlőségi program a településen feltárt esélyegyenlőségi problémákra reagál, és beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére. Az Európai Unió, valamint a hazai elvárások alapján a települések, kistérségek, régiók feladata a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani

- Az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,
- Az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- A közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- Olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Herend Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

A település Veszprém megyében, az Északi- és Déli- Bakony találkozásánál, a 8-as számú főközlekedési út mellett, 341 méter tengerszint feletti magasságban fekszik. Határát a Séd-patak szeli át. Területe: 19,53 km², népsűrűsége 179,16 fő/km². A város határának mintegy kétharmadát erdő, rét legelő teszi ki. Szántóföldi művelésre a dombhátak, és völgyek talaja kevésbé alkalmas ezért a megélhetést az ipari tevékenység jelenti.

A település nevének eredetére a XII-XIV. századi oklevelekben találunk utalást. A Heren vagy Herin személynév „d” kicsinyítőképzős alakjából alakult ki a Herend helységnév. A szó jelentése valószínűleg a szláv „hren” hangzású köznévre utal, amelynek jelentése torna. Így a Herend helységnevet Tormafalva jelentésben használhatták.

Herend település 1999. július 1-én kapta meg a városi rangot az önkormányzati törvényben megfogalmazott feltételek, teljesítése alapján, amely a város életében, fejlődésében meghatározó tényező volt. Herend városa kedvező közlekedési és földrajzi adottságokkal rendelkezik, hiszen Veszprémtől és Ajkától is 20 km-re található a 8. számú főút mentén. Közúton és vasúton is jól megközelíthető, mindkét úthálózatba önálló megállóhellyel rendelkezik. Közúton a Székesfehérvár-Veszprém-Graz, vasúton Budapest-Veszprém-Szombathely vonalon érhető el.

Az **állandó népesség** jelenleg 3521 fő. Herend a Közép-Dunántúli Régióban, Veszprém Megyében a veszprémi statisztikai kistérségben található.

Herend város **távolsági közlekedése** jónak mondható, ez köszönhető annak is, hogy az egyik legfontosabb és legforgalmasabb közlekedési tengelyen helyezkedik el. Félóránként indulnak buszok a környékbeli városokban. A lakosság nagy része a Manufaktúránál dolgozik, a többi része bejár Veszprémbe és a környékbeli városokba, a lakosság jelentős részére jellemző a napi ingázás.

A település **közműellátottsága** megfelelő, minden műszaki infrastruktúra kiépült (víz, villany, gáz, csatorna, telefon).

Herend város **legfőbb vonzereje** az idegenforgalom területén a **herendi porcelán**. Herendet világhírűvé tevő Porcelánmanufaktúrát 1826-ban Stingl Vince alapította, amikor létrehozta kőedénygyárát. 1839-ben Fischer Mór kereskedő kezébe került a vállalkozás, akinek a nevéhez fűződik a porcelán gyártás beindítása. A manufaktúra dacolva korokkal, gazdásai helyzetekkel mind a mai napig vezető szerepet tölt be a hazánk porcelángyártásában, de jelentős a szerepe az egész világon. A dolgozók létszáma kb. 930 fő.

Herendi Porcelánmanufaktúra Rt. tevékenyen részt vállal a település életében. A város legnagyobb helyi adó bevételeit képezi a manufaktúra befizetése, amelyet próbálnak fejlesztésekre, beruházásokra fordítani. Sok dolgozó érkezik azonban a környékbeli településekről.

Településünk egyik fő idegenforgalmi látványossága és a legnagyobb vendégforgalmat lebonyolító létesítménye a XIX. századi angol ipari építészeti stílusban épült Porcelánium, Minimanufaktúra, étterem, kávéház és porcelánbolt került itt elhelyezésre.

A város egyik büszkesége az Európában is egyedülálló porcelánablak, mely olyan vékony porcelánból készült, hogy lehetővé teszi a római katolikus templom természetes megvilágítását.

Kellemes kikapcsolódást és időtöltést nyújt a park. A tóparti fűzfák árnyékában jólesik a pihenés, beszélgetés.

A település határában helyezkedik el a Bakonyhoz tartozó Hajag hegy, amely a HM Verga Zrt. kezelésében áll. A Hajag hegycsoportja a Bakony-hegység Öreg- Bakony kistájának része. Északon a

Gerence-völgyig húzódik, délen a 8- as főközlekedési út magába foglaló Veszprém- devecseri törésvonalig tart. Nyugatról a Gella- patak völgye, keletről a Hárskúti- medence határolja. Oldalában található a Törkű- lik barlang. A hegyen többféle túraútvonal lett kialakítva, pl. Medvehagyma túraútvonal, amelyet a természetbarát turisták szinte egész évben teljesíthetnek. Lakott területektől, utaktól távoli meredélyeire még a turisták is csak ritkán merészkedtek. Ezt használta ki a szovjet hadsereg a 80-as években, mikor pár évig titkos katonai bázist működtettek a hegytetőn. A Bázist az évek óta megrendezésre kerülő Hajagi családi nap alkalmával meg lehet nézni.

A település **úthálózata** elég jó állapotban van. A belterületi utak nagy része, 95 %-a kiépítettnek (szilárd burkolattal ellátottnak) tekinthető.

A város jól felszerelt **egészségügyi intézményekkel** rendelkezik, ahol megfelelően ellátják a betegeket (erről részletesen lesz szó a későbbiekben).

A településen 1 bölcsőde, 1 óvoda, 1 általános iskola működik. A gyereklétszáma itt is jellemző a csökkenés. A gyerekek többsége a nem messze található Veszprém városában tanul tovább középiskolában, és felsőoktatásban.

A **szabadidő** eltöltésére több színteret is biztosít a város a Művelődési Központ, az általános iskolai könyvtár és sportcsarnok, az önkormányzati és a Porcelánmanufaktúra sportpályája révén.

A város **szociális ellátását** egyrészt az önkormányzat a pénzbeli és természetbeni támogatások útján, másrészt a Herend Környéki Önkormányzatok Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, valamint a Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása által fenntartott Egyesített Szociális Intézmény látja el.

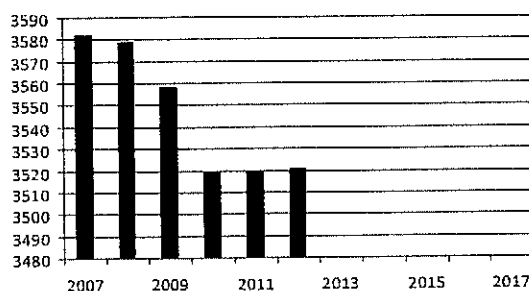
Herend lélekszáma 2012. évben 3521 fő volt. Az állandó népesség száma ugyan csekély mértékben, de folyamatosan csökken. Az aktív korú lakosság – 2388 fő – egy jelentős része a méltán világhíres Herendi Porcelánmanufaktúrában dolgozik, de sokan ingáznak a két közeli nagyvárosba, Veszprémbe és Ajkára is. A környező településekről és Veszprémből is sokan ide költöznek a nyugodt, csendes zöldövezetes kisvárosba.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

	Fő	Változás
2007	3582	
2008	3579	100%
2009	3558	99%
2010	3519	99%
2011	3520	100%
2012	3521	100%

Forrás: TFIR, önkormányzati adatok

Lakónépesség

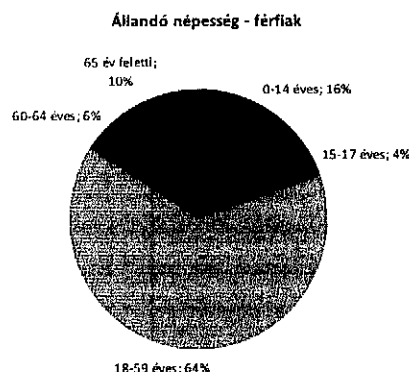
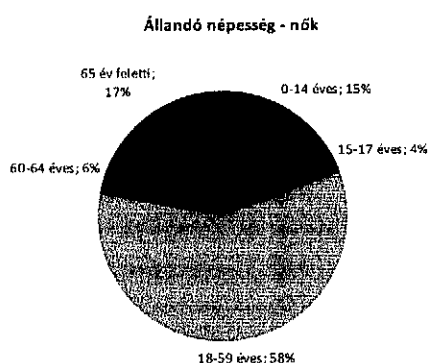

A nők-férfiak aránya 51-49%-ban oszlik meg az összlakosságon belül. Ez az arány a 65 év felettiekénél változik meg. Látható, hogy a nők kerülnek többségbe. Sok a településen az egyedülálló, időskorú női lakos, akik segítségre szorulnak a ház körüli teendők ellátásában.

2. számú táblázat - Állandó népesség

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
nő	1787	1733	3520	51%	49%
0-2 évesek			82		
0-14 éves	247	276	523	47%	53%
15-17 éves	66	65	131	50%	50%
18-59 éves	943	1120	2063	46%	54%
60-64 éves	90	104	194	46%	54%
65 év feletti	270	168	438	62%	38%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001			
2008	432	567	76,2%
2009	431	557	77,4%
2010	434	526	82,5%
2011	438	523	83,7%
2012	439	510	86,1%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2012-ben a település öregedési indexe 86.1%-volt, mely fiatalos népességszerkezetet jelez. Herend Város Önkormányzata kifejezetten szem előtt tartja a 14 éven aluli korosztály érdekeit, ennek érdekében színvonalas oktatást biztosító intézményeket tart fent. A Hétszínvilág Óvodában és Bölcsődében, valamint a Herendi Általános Iskolában és Alapfokú Művészetoktatási Intézményben a gyermekek megismerkedhetnek a nemzetiségi hagyományokkal, nyelvoktatásban részesülnek, zenei-; táncoktatásban vehetnek részt.

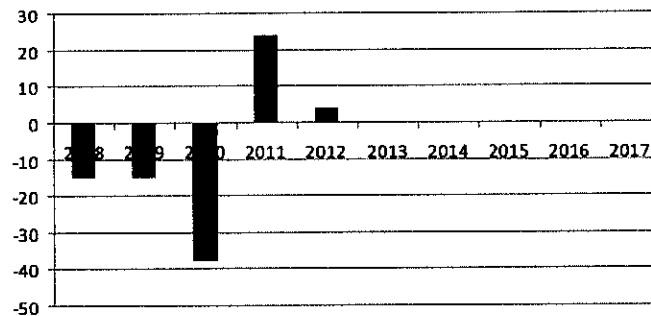
Herend az elmúlt időszakban vonzotta a betelepülőket, mivel – ha ugyan minimális mértékben is-, de az bevándorlás volt jellemző a településre. A természetes szaporodás mértéke két éve pozitív volt, ami a lakosság növekedését erősíti.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	81	96	-15
2009	70	85	-15
2010	65	103	-38
2011	98	74	24
2012	74	70	4

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Belföldi vándorlások - egyenleg (fő)

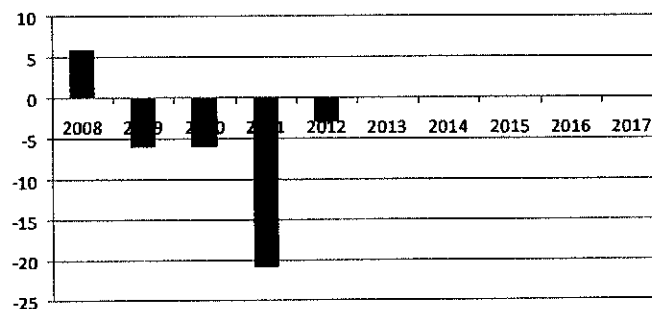

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	37	31	6
2009	31	37	-6
2010	32	38	-6
2011	19	40	-21
2012	30	33	-3

Forrás: TeIR,
KSH-TSTAR

természetes szaporodás (fő)

Értékeink, küldetésünk

Esélyegyenlőségi programunk elkészítése során arra törekszünk, hogy a településünkön mélyszegénységben élők, romák, nők, gyermekek, idősek, fogyatékkal élők esélyegyenlőségét előmozdítsuk, valamint az egyenlő bánásmód feltételeit megteremtjük. Mindezt tesszük Magyarország Alaptörvényének II. cikkében foglaltakkal azonosulva azon meggyőződésből, „hogy az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez, és az emberi méltósághoz, a

magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.” Helyi Esélyegyenlőségi Programunk elkészítésekor azonosulunk Magyarország Alaptörvényének XV. cikkében megfogalmazott értékekkel, miszerint” (2) „Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

Helyi Esélyegyenlőségi Programunk összeállításakor arra törekszünk, hogy az előforduló lakhatási szegregációt és oktatási kirekesztődést felszámoljuk. Fontos szempont számunkra a hátrányos helyzetű csoportok képzettségi és foglalkoztatottsági szintjének növelése, annak érdekében, hogy a településünkön élők minél nagyobb eséllyel legyenek jelen a szabad munkaerő-piacon. Előmozdítjuk a közszolgáltatásokhoz, egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtését. Értékeinkkel összhangban küldetésünk továbbá a környezeti normáknak megfelelő minőségű lakókörnyezet kialakítása a településünkön élő hátrányos helyzetű csoportok számára.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Herend Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- a szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról" szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Az Európai Bizottság 2004 májusában tette közzé az "Esélyegyenlőség és diszkriminációmentesség a kibővített Európai Unióban" című Zöld Könyvet, amelyben konzultációra hívta az érintett szervezeteket, szereplőket. Ezek a konzultációk megerősítették azt az álláspontot, amely szerint kiemelkedően fontos mind az esélyegyenlőség, mind a diszkrimináció elleni küzdelem terén megvalósuló közösségi akciók kezdeményezése, beleértve az Európai Unió Anti diszkriminációs jogalkotása hatásának maximalizálását. 2005 őszétől a tagországok nem külön készítik el foglalkoztatási akciótervüket, hanem azt a Nemzeti Akcióprogram a növekedésért és a foglalkoztatásért című nemzeti stratégia részeként dolgozzák ki. A diszkrimináció elleni fellépéssel és az esélyegyenlőséggel kapcsolatos törekvéseket a mindenki számára irányadó Esélyegyenlőségi Keretstratégia foglalta magába.

2007-től 2013-ig terjedő időszakra vonatkozóan egységes szerkezetbe foglalt, közösségi akcióprogramként megfogalmazott PROGRESS közösségi program szabja meg a kereteket.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az Ebktv. 31 §-a értelmében a helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok - különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára - oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

Kiemelt figyelmet kell fordítani az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre. Figyelemmel kell lenni az oktatás-képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására. Biztosítani kell a közszolgáltatáshoz és az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférést. Olyan intézkedéseket kell hozni, mely csökkenti a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányát, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

Mindezek megvalósulását támogatnia kell a helyi képviselő-testület által hozott döntéseknek. Herend Város Önkormányzat Képviselő-testülete e témát is érintő, törvényi előírások betartása mellett megalkotott helyi rendeleteinek, melyek a lakosság alapvető létfeltételeit, a település működését, az ehhez szükséges közszolgáltatások közvetlen igénybevételének lehetőségeit biztosítják.

A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását kétévente át kell tekinteni, az áttekintés alapján, szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni.

A település eddig nem rendelkezett a település egészére vonatkozó helyi esélyegyenlőségi programmal. Köznevelési esélyegyenlőségi program érvényessége lejárt.

A képviselő-testület a szociális igazgatásról és az egyes helyi szociális ellátásokról szóló 8/2011.(IV.27.) önkormányzati rendeletében a pénzbeli és természetben nyújtott szociális, míg a gyermekvédelem helyi szabályozásáról szóló 16/2008.(IX.29.) önkormányzati rendeletében a gyermekek védelmére vonatkozó ellátásokat szabályozza. A törvényi előírásokon túl, a rendeletek célja, hogy olyan támogatási rendszer működjön, amely az állampolgárok számára a megelőzésre, a hátrányos helyzetből adódó hatások enyhítésére szolgálnak. A szociális ellátások, szolgáltatások középpontjában a család áll.

2. Stratégiai környezet bemutatása

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz:

EU 2020 stratégia, mely az európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából fontos célkitűzések: az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akiket a szegénység és a társadalmi kirekesztettség veszélye fenyeget.

Nemzeti reform program. Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközeit tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik. Rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat.

Nemzeti Társadalmi felzárkóztatási Stratégia. Az Európai Bizottság által 2011-ben elfogadott „A nemzeti roma integrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózás politikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása.

„Legyen jobb a gyerekeknek” Nemzeti Stratégia. Célja, hogy csökkentse a gyermekek és családjuk nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyét. Fontos célkitűzése, a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége.

Roma Integráció Évtizede. A Stratégia négy prioritási területen (lakhatás, foglalkoztatás, oktatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média, a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megteremteni.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia. Meghatározza a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és a fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Herend Város Önkormányzata minden évben elkészíti a **költségvetési koncepcióját**, amelyben fejlesztési területeket, célokat is megjelöl hozzárendelve a költségvetésben a forrás oldalra is. A 2013. évi költségvetési koncepcióban az esélyegyenlőséget elősegítő fejlesztési elképzelés nem szerepel.

A 2010-2014 ciklusra felálló Képviselő-testület elkészítette a hosszú és középtávú fejlesztési elképzeléseit tartalmazó **gazdasági programot**. A programban a szociális ellátó rendszerrel kapcsolatban kifejezésre került, hogy figyelemmel kell kísérni a szociális szükségleteket és ehhez igazítani a differenciált ellátási formákat, kiemelten kell kezelni az időskorú lakosság szociális problémáit, az alapszolgáltatásokat továbbra is kistérségi fenntartásos intézmény útján el kell látni.

Az önkormányzat 2006. évben elkészítette a **szolgáltatástervezési koncepcióját**, amelyet két év múlva felülvizsgált. Az újabb felülvizsgálatot nem végezte el, mivel a szociális alapszolgáltatások többségét a veszprémi kistérségi társulás által fenntartott Egyesített Szociális Intézmény látja el. A koncepcióban fejlesztési feladatként szerepelt az Idősek Klubja szakmai, tárgyi feltételeinek javítása, szociális információs rendszer és együttműködés kialakítása, házi segítségnyújtás szolgáltatásainak kibővítése, házi gyermekfelügyelet megszervezése, helyettes szülői hálózat kialakítása, bölcsődei csoportfejlesztés, létszámbővítés, egészségház átalakítása, felújítása.

Herend Város Önkormányzata 2011. évben fogadta el az új Településrendezési tervét, amelynek része a településszerkezeti terv és **településfejlesztési koncepció**. A településfejlesztési koncepció egy olyan településpolitikai dokumentum, amely meghatározza a település jövőbeni kialakításának főbb vonalait, a fejlesztési irányokat. A településfejlesztési koncepcióban megoldandó problémaként szerepel a kulturális, sport, szórakoztató intézmények fejlesztés, a Bányatelephez csatlakozó területek fejlesztése, városközpont kialakítása.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Herend Környéki Önkormányzatok Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat: Herend, és a Herend környéki önkormányzatok a családsegítést, és a gyermekjóléti szolgáltatást társulásban végzik. A családsegítés és a gyermekgondozás telephelyei Herend, Kislőd, Városlőd, Csehbánya, Szentgál, Bárd, Márkó, és Hárskút. A gyermekek, és a gyermeket/gyermeket nevelő családok esélyegyenlőségének biztosítása érdekében a gyermekjóléti szolgálat feladata az ellátott településeken élő gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése, az ellátott településeken élő gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, illetve megszüntetése.

2008. évben elkészült a társulás által ellátott feladatokra vonatkozó Szolgáltatástervezési koncepció. A koncepcióban fejlesztési irányként jelent meg a települések bekapcsolása a jelzőrendszeres házi segítségnyújtásba, Idősek Gondozóháza kialakítása, szolgáltatás beindítása, főállású pszichológus foglalkoztatása a Gyermekjóléti Szolgálatnál. További fejlesztési ötletek: Ifjúsági Klub, Egyszülős Klub létrehozása, nyári gyermekfelügyelet megoldása, családi napközi megvalósítása, otthoni szakápolás igénybevétele, adósságkezelési szolgáltatás bevezetése.

A szociális alapszolgáltatás feladatait (nappali ellátás, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás) Herend város területére vonatkozóan társulási megállapodás alapján a Veszprémi Kistérség Többcélú Társulása által fenntartott Egyesített Szociális Intézmény (ESZI) látja el. Az ESZI telephelyeként működik a herendi Idősek Klubja.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az önkormányzat az adatok legnagyobb részét a VÁTI Nonprofit Kft. Által üzemeltetett TEIR – országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer- rendszerből, helyi Önkormányzati adatbázisból, a statisztikai jelentésekből, gyermekvédelmi beszámolóiból szerezte be. Sok adat a partnerek pl. iskola, óvoda, gyermekjóléti szolgálat, adatszolgáltatása útján került a programba. Az idő rövidsége miatt külön adatgyűjtést nem tudtunk eszközölni. Hiányzó adat a Bányatelepi szegregátumra vonatkozó adatok pl. lakosság száma, megoszlása, foglalkoztatottság. Az esélyegyenlőségi program készítésekor a TEIR-ben 2012. évi adatok még nem szerepeltek, ezen adatok a táblázatokból hiányoznak.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység, amely a hétköznapi élet jelenségévé vált. A tartósan létminimum alatt élő embereknek alig van esélyük arra, hogy a szegénység csapdájából önerőből kilépjenek. A problémát fokozzák a mélyszegénység okai, melyek összefüggésben állnak az iskolai-; képzettségi-; foglalkoztatási hiányosságokkal. Mivel a szegénység komplex jelenség, hatása kiterjed többek közt az alapvető létfeltételekre, a lakhatási-; táplálkozási körülményekre-; az érintettek egészségi állapotára is.

Az Európai Unió 2001-ben fogadta el azt az indikátorrendszert, mely az Európa 2020 szegénység csökkentésére irányuló stratégia alapja. E vállalások mérését az Eurostat a jövedelmi szegénységben, rendkívül alacsony munkaintenzitású háztartásokban és az anyagi deprivációban élők száma alapján fogja végezni. Konkrétabban a jövedelmi szegénységben élőknek az számít, aki az OECD2 skálával számított éves háztartásjövedelem 60%-ánál kevesebből él. Alacsony munkaintenzitású családnak azt tekintjük, melynek munkaképes korú (18–64) tagjai az időkeret kevesebb, mint 20%-ban volt foglalkoztatott. Anyagilag depriváltak: akik meghatározott 9 fogyasztási tétel közül legalább háromról anyagi okból lemondani kényszerültek: 1. váratlan kiadás fedezése, 2. évi egy hét üdülés, 3. részletek fizetése (lakbér, lakástörlesztés, közmuhszámlák, részletre vásárolt termékek), 4. megfelelő étkezés, 5. a lakás megfelelő fűtése, 6. mosógép, 7. színes TV, 8. telefon, 9. személygépkocsi.

Az Európa 2020 stratégia keretén belül Magyarország vállalta, hogy 2020-ra félmillióval csökkenti a szegénységben élők számát. A 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról 31. § a megfogalmazza, hogy a esélyegyenlőségi helyzetelemzésnek és tervnek ki kell terjednie a mélyszegénységben élők oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetére, és ezek komplex kezelésére.

Magyarországon közel négymillió ember él a létminimum alatt, közel másfél millióan jövedelmi szegénységben és kb. 1,2 millióan mélyszegénységben, azaz nyomorban.

Herenden a szó klasszikus értelmében vett mélyszegénységben, nyomorban élő nincsen. A településen is azonban egyre több család megélhetési, lakhatási gonddal küzd a munkanélküliség, a munkahelyek hiánya, illetve elhelyezkedési nehézségek miatt. A szerény és szegényes körülmények között élőkre, a megélhetési nehézséggel küzdőkre az önkormányzat fokozott figyelmet fordít.

A településen nem számottevő a romák száma, bár pontos információnk nincs róla, hányan vallották magukat roma származásúnak a 2011. évi népszámláláskor.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség. Okai között szerepelnek a társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, családok gyerekszám, de a jövedelem mutatja meg leginkább.

Herend városában is megfigyelhető az alacsony jövedelműek számának növekedése. Egyre több család, lakos fordul az önkormányzathoz támogatás, segély megállapítása érdekében. Az alacsony jövedelműek bevételeinek egy része szociális pénzbeli juttatásból származik, amely Herend városát illetően 50-60 családot jelent.

A helyi lakosok többsége szerény, átlagosnak mondható körülmények között él. A lakások, otthonok fenntartása azonban egyre nagyobb terhet jelent a lakosságra. A jövedelemhez képest aránytalanul magasak a rezsiköltségek, illetve nagy gondot jelent a lakáshitel törlesztő részletek

megemelkedése. Egyre több családnál előre fizetős mérőkészülék van felszerelve a villany és gáz közműszolgáltatás vonatkozásában. Jó pár család nem tudta fizetni a lakáshitel törlesztő részleteket. Szerencsére kilakoltatás még nem történt a városban.

Az inaktív lakosságra és a nagyon alacsony jövedelemmel rendelkezőkre az alacsonyabb, általában 8. általános iskolai végzettség a jellemző. A szakmával rendelkezők közül kevesebb a munkanélküliek száma. Jövedelem kiegészítés, érdekében sokan mellékállást, alkalmi munkát vállalnak. Jellemző a ház körüli munkák, festés, takarítás, idősgondozás tevékenységek alkalmi munkában történő végzése. A mélyszegénységben élők által nyújtott szakipari munkákról, szolgáltatásnyújtásról nincs információ. Az egyéb jövedelemszerzést segítő a ruhanemű-és háztartási termékek börzéje.

A családok döntően saját tulajdonú családi házakban, lakásokban élnek. Növekszik azonban az albérletben élők száma. Megfigyelhető a több generáció együttélésnek növekedése. A családi házakhoz tartozó kerteket egyre többen megművelik.

Az önkormányzat évente 24-26 főt tud közfoglalkoztatásban foglalkoztatni, napi 6 óras munkaviszonyban. A közösségi, szociális földmunka program beindításával több aktív korú rászorult lakost lehetne közfoglalkoztatásba bevonni.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A foglalkoztatás és a munkavégzés a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség kulcseleme. Jelentősen hozzájárul a polgároknak a gazdasági, társadalmi és kulturális életben való teljes jogú részvételéhez.

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (Ft.) célja, hogy biztosítsa a munka és a foglalkoztatás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítését, a foglalkoztatási feszültségek feloldását, valamint az álláskereső támogatását. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény (Mötv.) 15 §-a szerint a helyi önkormányzat a feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személyek feladatellátásba történő bevonását.

A helyi önkormányzat az Ft. 8. §-a értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- közfoglalkoztatást szervez,
- figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai követelményeit,
- az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A táblázat adatai azt mutatják meg, hogy a teljes aktív korú lakossághoz képes milyen arányú a nyilvántartott álláskereső száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve milyen az arány a férfiak és nők között.

Herenden a munkanélküliségi ráta 3.9 %, szemben a megyei 6.36 %-os átlaggal. A nők és a férfiak aránya a munkanélküliek között közel azonos.

Az elmúlt két évben a nyilvántartott álláskereső száma folyamatosan csökkent a 2009-es csúcs óta. A nyilvántartott álláskereső közel egyharmada tartós munkanélküli.

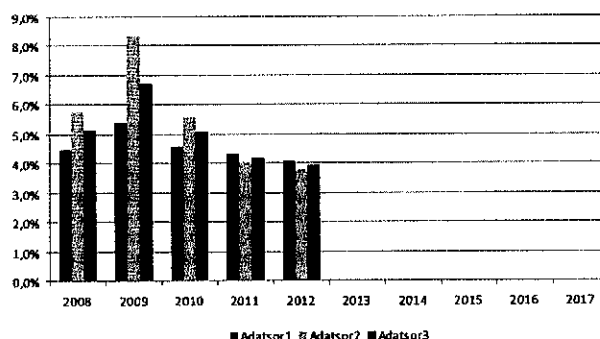
A kedvező munkaerő-piaci helyzet részben a Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt. munkaerő-t-megtartó, munkaerő-feltevő és megtartó hatásának, részben Herend munkavállalás szempontjából kedvező fekvésének köszönhető. Az elmúlt években telephelybővítés valósult meg az Árkossy Bútor Kft-nél, amelynek hatására az alkalmazottak száma is növekedett. A közeli megyeszékhelyre, valamint a szintén közeli Ajkára több herendi lakos ingázik naponta.

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	1278	1302	2580	57	4,5%	75	5,8%	132	5,1%
2009	1283	1055	2338	69	5,4%	88	8,3%	157	6,7%
2010	1268	1291	2559	58	4,6%	72	5,6%	130	5,1%
2011	1270	1289	2559	55	4,3%	52	4,0%	107	4,2%
2012	1276	1296	2572	52	4,1%	49	3,8%	101	3,9%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Álláskeresők aránya

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2008	2009	2010	2011
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	132	157	130	107
	%	4,5%	3,8%	2,3%	5,6%
20 éves és fiatalabb	fő	6	6	3	6
	%	4,5%	3,8%	2,3%	5,6%
21-25 év	fő	18	29	17	14
	%	13,6%	18,5%	13,1%	13,1%
26-30 év	fő	21	10	15	13
	%	15,9%	6,4%	11,5%	12,1%
31-35 év	fő	11	25	22	17
	%	8,3%	15,9%	16,9%	15,9%
36-40 év	fő	10	13	10	9
	%	7,6%	8,3%	7,7%	8,4%
41-45 év	fő	20	22	20	10
	%	15,2%	14,0%	15,4%	9,3%
46-50 év	fő	12	17	16	15
	%	9,1%	10,8%	12,3%	14,0%
51-55 év	fő	26	24	19	15
	%	19,7%	15,3%	14,6%	14,0%
56-60 év	fő	8	10	7	8
	%	6,1%	6,4%	5,4%	7,5%
61 év felett	fő	0	1	1	0
	%	0,0%	0,6%	0,8%	0,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázatból kitűnik, hogy a munkanélküliek korcsoportjai közül a 31-35 évesek 15,9 %-kal állnak, utánuk a 46-50, és 51-55 éves korcsoport áll 14%-kal. A fiatal és középkorú lakosság közül kerül ki a munkanélküliek többsége, akik családot tartanak el, gyermeket nevelnek. Az 56 éven felüli munkanélküliek száma, aránya nem számottevő, az országos átlag alatt van, de arányuk évről-évre nő. Megfigyelhető a pályakezdő fiatalok számának növekedése is. Megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek száma és aránya

év	nyilvántartott/registrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	57	75	132	20	19	39	35,1%	25,3%	29,5%
2009	69	88	157	34	22	56	49,3%	25,0%	35,7%
2010	58	72	130	22	28	50	37,9%	38,9%	38,5%
2011	55	52	107	19	11	30	34,5%	21,2%	28,0%
2012	52	49	101			0	0,0%	0,0%	0,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkanélküliek között a nemek arányára jellemző, hogy 2010. évig a férfiak, míg 2011. évtől a nők aránya magasabb. A nők munkába állását jelentősen nehezíti a gyermekvállalás, a gyermekek felügyeletét nem tudják megoldani több műszakos munkarend esetén.

A tartós munkanélküliek száma csökkenő tendenciát mutat a 2010. évhez viszonyítva. De még mindig magas az arányuk a munkanélküliek számához viszonyítva. A cél a 10% alá való csökkentése, amely az elszegényesedés folyamatát is megállítaná. Ezt a munkahelyek létesítésével és a közmunka programmal lehet elérni.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	261	322	583	4	1,5%	6	1,9%	10	1,7%
2009	273	315	588	3	1,1%	13	4,1%	16	2,7%
2010	269	309	578	7	2,6%	7	2,3%	14	2,4%
2011	266	304	570	8	3,0%	6	2,0%	14	2,5%
2012	259	297	556		0,0%		0,0%	0	0,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázat egy fontos munkaerőpiaci helyzetre, a pályakezdők helyzetére hívja fel a figyelmet. A pályakezdő fiatalok számában különösebb eltérés nincs az elmúlt éveket tekintve, arányuk 2,5 % körül van, amely nem mutat nagy problémát adott korcsoportnál. A tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy jóval magasabb a fiatal álláskeresők száma, akik közül egyre többen külföldön keresnek állást, vagy alkalmi munkákból élnek. A pályakezdők közül, aki nem szerzett középfokú végzettséget vagy szakképesítést, az nehezen talál magának állást.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

A településen 2001. évben a munkanélküliek 19,2 %-a nem rendelkezett az általános iskola 8. osztályánál magasabb végzettséggel. Az alacsony végzettségűek többsége nő. A 2011. évi népszámlálási adatok még nem álltak rendelkezésre a HEP készítése idején.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	3012	1543	1469	2435	1216	1219	577	19,2%	327	21,2%	250	17,0%
2011	3015	1540	1475	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		fő	%	fő	%	fő	%
2008	132	5	3,8%	33	25,0%	94	71,2%
2009	157	2	1,3%	40	25,5%	115	73,2%
2010	130	3	2,3%	36	27,7%	91	70,0%
2011	107	0	0,0%	27	25,2%	80	74,8%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázat a munkanélküliek számát mutatja az iskolai végzettség szerint. Amelyből kitűnik, hogy csökken a 8. általánosnál alacsonyabb és a 8. általános iskolai végzettségűek száma, növekszik a magasabban képzetek és a szakmával rendelkezők száma.

c) közfoglalkoztatás

2011-ben, és 2012-ben az aktív korú lakosság 1 %-a, azaz 26 fő vett részt közfoglalkoztatásban. A közfoglalkoztatásban részt vevők száma ugrásszerűen megemelkedett 2011. évben, mivel az Országos Közmunka Programot elindította a Kormány. A HM Verga rt. és a Pápai Víziközmű Társulat jelentős számban foglalkoztatott aktív korúakat hosszabb időtartamban, ezáltal elősegítve, hogy hosszabb távon állandó munkával és jövedelemmel rendelkeztek, illetve álláskeresési támogatásra szereztek jogosultságot.

Az aktív korúak közül sok azoknak a hátrányos helyzetű lakosoknak a száma, akik az évek óta a rendszerben vannak, akik csak a közfoglalkoztatásban vesznek részt évente, a munka világába nem tudnak visszatérni az alacsony iskolai végzettségük és a mentális képességük miatt.

3.2.9. számú táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakossághoz képest
2010	16	1%	nincs információ	nincs információ
2011	26	1%	nincs információ	nincs információ
2012	26	1%	1	nincs információ

Forrás: Önkormányzat adatai

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A településről a megyeszékhelyre és közeli városokba jó a közlekedés. Veszprémbe 20 -30 percenként indulnak hétköznapi járatok, de a hétvégi közlekedés is kielégíti az utazó közönség igényeit. A nagyobb vállalatok, multinacionális cégek saját maguk oldják meg a munkavállalók szállítását. A vasúti közlekedés nem igazán sűrű, de a lakosság nagy része inkább a busszal való közlekedést választja a megyeszékhelyre, mivel a városközpontban van a buszállomás, de Budapestre is jobb a közlekedés busszal.

Kiépített kerékpárúttal nem lehet megközelíteni Herendet, a 8. számú főúton viszont nem megengedett a kerékpárral történő közlekedés. Hiányzik a kiépített kerékpárút a kerékpáros turista forgalom és a munkába járók körében is.

3.2.11. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés

	elérhetőség átlagos ideje autóval	autóbusz járatpárok száma munka- napokon	átlagos utazási idő autóbussszal	vonat járatok átlagos száma munkanapokon	átlagos utazási idő vonattal	Kerékpár úton való megközelít- hetőség	átlagos utazási idő kerékpáron
Legközelebbi centrum	20 perc	52	25 perc	8	20 perc	nincs	n.a.
Megye- székhely	20 perc	52	25 perc	8	20 perc	nincs	n.a.
Főváros	80 perc	13	160 perc	4	130 perc	nincs	n.a.

Herenden a legnagyobb számban a Porcelánmanufaktúra Zrt. foglalkoztat munkaerőt, kb. 900 főt. Őt követő nagyságrendekkel lemaradva az Árkossy Bútor Kft, amely 60 dolgozónak biztosít munkát. A Manufaktúrába a környékbeli településekről is jelentős számban járnak ide dolgozni, többségében busszal, de sokan saját gépkocsival.

A városban a működő vállalkozások száma 2012. évben 267, ezek közül sok a kevés alkalmazottal működő és az egy személyes vállalkozás. A kiskereskedelmi egységek száma évek óta 5. A településen 10 vendéglátó ipari egység áll a lakosok és z ide látogatók rendelkezésére.

A városban az iparűzési adó a 2009-2010. évben sokat csökkent a gazdasági válság hatására, de lassú növekedést mutat ez a helyi bevétel. A város próbálja fejlesztésekre is felhasználni az iparűzési adóból befolyt bevételt.

3.2.10. számú táblázat – A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - vállalkozások

év	regisztrált vállalkozások száma a településen	Kiskeres- kedelmi üzletek száma	Vendéglá- tóhelyek száma	állami szektorban foglalkoztatottak száma	kivetett iparűzési adó	befizetett iparűzési adó	működő foglalkoztatási programok száma helyben	foglalkoztatási programokban rész vevők száma
2008	260	5	10	n.a	124624000	127241000	0	0
2009	264	5	10	n.a	104403000	106037000	0	0
2010	270	5	10	n.a	114917000	108935000	0	0
2011	273	5	10	n.a	111235000	110489000	0	0
2012	267	5	10	n.a	130433000	125330000	0	0

Forrás: TEIR, T-Star,
önkormányzat adatai

Herenden kijelölt ipari terület, ipari park nincsen. A város vezetősége a zöldövezetes város megtartása mellett voksolt. Ipari szennyezéssel járó vállalkozókat, üzemeket a város belterületén és közelében nem szívesen fogad.

A Bányatelepen a volt Majolikagyár területén történnek fejlesztések, újabb üzemépület építése és munkaerő felvétele. A Bányatelepen élőknek nehéz eljutnia a munkahelyekre, mivel a 8. számú főúton közlekedő buszjáratok közül nagyon kevés megy be a telepre, illetve áll meg a Majolikagyári elágazónál.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A településen nem működnek a fiatalok foglalkoztatását, oktatását elősegítő programok. Ezekhez a szolgáltatásokhoz a megyeszékhelyen juthatnak hozzá. Több veszprémi iskola szervez esti, levelezős tanulási lehetőségeket, mint dolgozók gimnáziuma. A Munkaügyi Kirendeltség pedig szakmai képzéseket, átképzéseket szervez.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A munkaerő-piaci szervezetek és szolgáltatások a megyeszékhelyen érhetők a lakosság számára. A Munkaügyi Kirendeltség minden évben több szakma vonatkozásában tart képzést, átképzést a munkanélküliek számára. Ebben az évben is több aktív korú ellátott vett-vesz részt felnőttképzésben a Munkaügyi Kirendeltség útján. Ezeket a képzéseket általában Támop-os pályázati támogatásból finanszírozzák. Helyi foglalkoztatási programok a közfoglalkoztatási formán kívül nincsenek a településen.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A helyi adatgyűjtés szerint az önkormányzat és intézményei 22 fő mélyszegénységben élő, alacsony végzettséggel és jövedelemmel nem rendelkező személyt foglalkoztatott közfoglalkoztatás keretében. Közülük 1 fő vallotta magát romának.

3.2.16. számú táblázat – Mélyszegénységben élők és romák foglalkoztatása

év	mélyszegénységben élők	Romák/cigányok
2008	nincs adat	nincs adat
2009	nincs adat	nincs adat
2010	10	0
2011	21	0
2012	22	1

Forrás: helyi adatgyűjtés

h) Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén nincsen.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény az elmúlt években is többször is módosították, melynek előírásait a Képviselő-testület a szociális igazgatásról és az egyes helyi szociális ellátásokról szóló 8/2011.(IV.27.) önkormányzati rendeletébe épített be.

Az aktív korúak ellátásának körében a nyugdíj előtt 5 évvel állók és egészségkárosodott személyek rendszeres szociális segélyre, míg az aktív korú, munkaképes személyek foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosultak, amennyiben az Szt-ben meghatározott jogosultsági feltételeknek megfelelnek. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásra való jogosultságot évente felül kell vizsgálni. A felülvizsgálat során minden támogatottnak legalább 30 nap munkaviszonyt kell igazolnia. Erre lehetősége van több módon. Nyílt munkaerőpiacon folytat keresőtevékenységet, egyszerűsített foglalkoztatottként létesít munkaviszonyt, háztartási munkát folytat, munkaerő-piaci

programban vesz részt, közérdekű önkéntes tevékenységet folytat, vagy közfoglalkoztatásban vesz részt.

Az aktívkorúak ellátásában részesülőknek továbbra is előírás a munkaügyi kirendeltséggel való együttműködés, míg az egészségkárosodott személyek kivételével, a rendszeres szociális segélyre jogosultak, az arra kijelölt szervvel, a Herend Környéki Önkormányzatok Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatával kötelesek együttműködni. A megállapodás elsődleges célja olyan szolgáltatások biztosítása, amely a munkaerőpiacra történő visszahelyezést segíti. A beilleszkedést elősegítő program a munkanélküliség káros hatásait segített enyhíteni. Az anyagi helyzet romlásának következményeként a munkanélküli emberek kapcsolatai beszűkültek, megváltozott énképük és életvitelükben is izolálódtak. Az anyagi nehézségek konfliktusokat idéznek elő a munkanélküliek családjában.

Az álláskeresői segélyben részesülők száma 2008-ban és 2010-ben egyaránt 18 fő volt. A 2009-es adat 23 főt jelez, ami az aktív korú lakónépesség 0.9%-a. 2011-ben radikális csökkenés figyelhető meg, az arány 0.1% alá csökkent. Ez a támogatások átnevezéséből is adódik.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2008	2580	18	0,7%
2009	2338	23	1,0%
2010	2559	18	0,7%
2011	2559	2	0,1%
2012	2572	n.a	0,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosultak száma

év	nyilvántartott álláskeresői száma	álláskeresői járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	132	50	37,9%
2009	157	67	42,7%
2010	130	37	28,5%
2011	107	32	29,9%
2012	101	n.a	0,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az álláskeresői járadékra jogosultak száma csökkenő tendenciát mutat. Sok esetben azonban a munkanélküli személyek nem minden esetben jelentkeznek be a Munkaügyi Központba, inkább alkalmi munkákat keresnek maguknak. Fel kell hívni ezen személyek figyelmét, hogy a Munkaügyi Központtal való együttműködés sok más segély, támogatás előfeltétele.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akikről helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2008	9	0,3				
2009	3	0,1	28	18	0	0
2010	7	0,3	30	23	0	0
2011	11	0,4	40	37	0	0
2012	5	0,2	39	35	0	0

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az önkormányzat által rendszeres szociális segélyben részesített személyek száma csökken, részben a törvényi előírások miatt. Egészségkárosodás miatt nem lett megállapítva rendszeres szociális segély.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban az elmúlt két évben közel azonos számú személy részesült. A támogatást nagyjából ugyanazok a személyek kapják. Az önkormányzat évente 24-26 főt tud közfoglalkoztatásban foglalkoztatni. A jogosultak kis része kerül vissza a munka világába, a többség az álláskeresői járadék kimerítése után visszakerül az önkormányzati támogatás rendszerébe.

Az önkormányzat rendeletben előírhatja, hogy a juttatásban részesülő lakókörnyezetét tartsa rendben, ennek előírását azonban a képviselő-testület nem látta szükségesnek.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A városban a lakások száma stagnáló képet mutat. 2008. évben 1290, 2011. évben pedig 1297 db lakás található a településen. Az építkezések száma nem jelentős ezt a gazdasági válság, és a bizonytalan munkalehetőségek is okozzák.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

év	összes lakás-állomány (db)		bérlakás állomány (db)		szociális lakás-állomány (db)		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2008	1290	0	0	0	0	0	1	0
2009	1293	0	0	0	0	0	1	0
2010	1297	0	0	0	0	0	1	0
2011	1297	0	0	0	0	0	1	0

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Az ingatlanok többsége családi ház. A város alsó részén található el a társasházi övezet, itt több régi vagy felújított és új építésű társasház található. A kevesebb jövedelmű lakosok inkább ezekben a társasházakban vettek lakást, illetve itt bérel albérletet.

2000 és 2005 év között sok társasház tetőterét beépítették és felújították illetve két nagy új társasház is épült, de a gazdasági válság óta nincsenek ilyen beruházások. A családi házak rendezettek, megfelelő állapotban vannak, de egyre több család nem tudja az ingatlant karbantartani, felújítani.

a) bérlakás-állomány

A Herendi Önkormányzat két darab szolgálati jellegű és egy belügyi rendelkezésű bérlakással rendelkezik. A szolgálati bérlakásokban a házi orvos, valamint a körzeti megbízott kapott lakásbérleti jogot, addig míg Herenden és ebben a pozícióban dolgoznak. A belügyi rendelkezésű lakás használatára a Katasztrófavédelemmel kötött megállapodást az önkormányzat. A bérlakásban a katasztrófavédelem munkatársa lakik.

b) szociális lakhatás

Az önkormányzat átadott állami vagyon útján 1 darab szociális bérlakással rendelkezik 2013. évtől, amelynek kiadása pályázat útján fog történni. A szociális bérlakás kiadására vonatkozó előírásokat az önkormányzati tulajdonú lakások bérletéről szóló 9/2013.(V.3.) önkormányzati rendelet szabályozza. Jogosultsági feltételként előírásra került a herendi lakóhellyel való rendelkezés, az ingatlan tulajdonnal és jelentősebb ingóvagyonnal nem rendelkezhet a pályázó, és az együtt költöző közeli hozzátartozóknak az egy főre eső jövedelme a mindenkori öregségi nyugdíj 180%-át nem haladhatja meg. Előnyben részesítő szempontként került meghatározásra a gyermeknevelés, az albérletben, lakásnak nem minősülő helyen, vagy szociális intézményben való tartózkodás.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Nincs az önkormányzatnak egyéb lakáscélra használt ingatlana jelenleg.

e) lakhatást segítő támogatások

2011-ben lakásfenntartási támogatásban 40 személy részesült, míg 2012. évben 57 fő kapott támogatást. A jogosultak száma növekedett a szabályozás kedvező változása miatt. Az államilag finanszírozott lakásfenntartási támogatást azon háztartások vehetik igénybe rezszi költségükhöz való hozzájárulásként pénzbeli, vagy természetbeni formában, ahol az egy főre eső jövedelem a mindenkori nyugdíjminimum 250%-át nem haladja meg. (Ez 2012. évben 72.250,- Ft)

3.4.3. számú táblázat - Támogatásban részesülők

év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2008	14	0
2009	23	0
2010	36	0
2011	40	0
2012	57	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

A lakhatást elősegítő támogatások száma évről-évre emelkedik, - 2012-ben 57 ember vette igénybe. A településünkön is komoly problémát okozhat az eladósodottság, főként a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő, alacsony jövedelmű, idős, vagy sokgyermekes családokra nézve. Az adósságcsökkentési támogatás intézményi, személyi háttere hiányzik, ezért az önkormányzat nem vezette be ezt a támogatási formát a településen. A lakáshitellel rendelkező családok egy része nem

tudja fizetni a hitelt. A deviza lakáshitellel rendelkező családok egy része kérte a forintalapú hitelre történő átváltást a 25% engedmény igénybevételével, illetve a fix árfolyamon történő törlesztést a két éves türelmi időszakban. Néhány család azonban ezek ellenére sem tudja fizetni a részleteket. Esetükben várható a bírósági végrehajtó általi áron aluli értékesítés. Az önkormányzat nem rendelkezik szabad pénzeszközzel, hogy meg tudná vásárolni a hitelüket fizetni nem tudó lakosok ingatlanvagyonát.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Herend külterületén található Bányatelepi lakások többsége félkomfortos, az áram, víz be van vezetve, a fűtés egyedi kályhával, kandallóval megoldott. A Bányatelepen élők utazása részben megoldott, néhány Volán járat be megy a telepre reggel és délután, így az óvodába, iskolába be tudnak járni a gyerekek és haza tudnak utazni. Kinn a 8-as úton a Majolikagyári buszmegállótól több járatral tudnak utazni a telepen élők, de sokszor gond az utazás a munkába járás szempontjából is.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

Jogszába ugyan nem határozza meg a szegregált lakókörnyezet fogalmát, viszont a szegregátumok felszámolására irányuló EU-s pályázatok adtak egyfajta fogalom meghatározást. E szerint szegregátumnak nevezzük azokat a földrajzilag egybetartozó és elhatárolható területeket, ahol a legfeljebb nyolc általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korú lakosságon (15-64 éves korosztály) belül eléri, illetve meghaladja az 50%-ot.

Herend külterületén, Herendtől nyugati irányba, a 8-as főút közelében fekszik Herend-Bányatelep. A főútról egy körülbelül 1 km-es bekötőúton lehet megközelíteni. Herend központjától hozzávetőlegesen 5 km-re fekvő településen 120 ember él. A 17 hektáron fekvő szegregátum 2 részből áll. A déli lakórészen lakótelepi jellegű, emeletes lakások vannak, míg az északi részen bányász-társasházak vannak. A telepen 24 lakás található. A bányász-lakások állapota rossz minőségű, míg a déli részen fekvő lakások nagy részét a közelmúltban felújították. Ezen lakások teljes közműellátottsággal rendelkeznek, míg a bányász-lakások gázközmű nélküliek. A közszolgáltatások kizárólag Herend központjában érhetők el, így az itt élő embereknek utazniuk kell a szolgáltatások igénybevételéhez. Jellemző tömegközlekedési eszköz az autóbusz, azonban a településre kevés a menetrend szerint közlekedő járatok száma. A Herendről Bányatelepre egy külterületi út vezet, amelyet az önkormányzat és a mezőgazdasági vállalkozók próbálnak rendbe tenni, hogy gépkocsi és kerékpár közlekedésre alkalmas legyen. Szükséges lenne az út szilárd burkolattal való ellátása, amely a kerékpáros forgalom számára is hasznosítható lenne.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

Pontos adataink nincsenek a szegregátumban élők helyzetéről. Az önkormányzat segélyezési gyakorlatából viszont megállapítható, hogy a szegregátumban élők alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, magas a munkanélküliek aránya, sok aktív korúak ellátásában részesülő a Bányatelepen lakik. A Bányatelepen élő aktív korúak ellátására jogosultak száma: 10 fő. A Bányatelepen élők többsége átmeneti segélyben, illetve rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesül az önkormányzat által. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak közül 13 gyermek a bányatelepen nevelkedik, ők hátrányos helyzetűek. Ez az összes hátrányos helyzetű

gyermekhez viszonyítva 22%. A halmozottan hátrányos helyzetű bányatelepi gyermekek száma 3 fő. Az összes halmozottan hátrányos helyzetű herendi gyermek 27%-a szegregátumban él. A segélyezési, támogatási rendszerből levont következtetések alapján elmondható, hogy a Bányatelepen élő aktív korú lakosság közel 50%-a nem rendelkezik 8. általánosnál magasabb végzettséggel és a szegregátumban élők többsége munkanélküli.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Herend-Bányatelepen korábban barnakőszén bányászatot folytattak, ezzel egy időben a terület déli részén megépült a Városlódi Majolikagyár. A telepen dolgozó emberek részére lakóházakat építettek. Később, bányászat megszűnésével, valamint a kerámiaipar leépülésével az emberek elvesztették egzisztenciájukat. E folyamat következtében a lakóházak, a lakóházak környezete folyamatosan leépült. A tehetősebb lakosok elköltöztek, helyüket szegényebb emberek foglalták el. Az ingatlanok ára jelentősen esett, gettósodási folyamat zajlott le. A Bányatelepen a hátrányos helyzetű családok vásárolnak inkább lakást.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az 1997. évi CLIV. egészségügyi törvény alapján elő kell segíteni az egyén és ez által a lakosság egészségi állapotának javulását, az egészséget befolyásoló feltétel- és eszközrendszer, valamint az annak kialakításában közreműködők feladatainak meghatározásával. A lakosság számára esélyegyenlőségének megteremtéséhez az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést biztosítani kell. Meg kell teremteni annak feltételeit, hogy minden beteg megőrizhesse emberi méltóságát és önazonosságát, önrendelkezési és minden egyéb joga csorbítatlan maradjon.

A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Herenden két felnőtt, valamint egy gyermek háziorvosi szolgálat biztosítja az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzájutást. 2011. évben a felnőtt-; valamint a gyermek háziorvosi szolgálatok összesen 26 962 esetet láttak el. Iskola egészségügyi ellátást a házi gyermekorvos látja el, mind az óvodában, mind az iskolában.

A településen egy fogorvosi alapszolgáltatás működik.

Az egészségügyi alapellátáshoz való hozzájutás akadálymentes, vizesblokkjaiban akadálymentes mellékhelyiség található.

A munkaidőn kívüli, a munkaszüneti-; valamint az ünnepnapok alkalmával az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátást a megyeszékhelyen működő Egészségügyi Alapellátási Központ látja el.

A településen 2012. év végéig önálló védőnői szolgálat működött 2 fő védőnő foglalkoztatásával. 2013. január 1. napjától ezt a feladatot a Szentgál Település Önkormányzatával közösen fenntartott Védőnői Szolgálat látja el.

A védőnők ellátják a várandósokat, a 0-7 éves gyermekeket és az iskola-egészségügy keretén belül az általános iskola tanulóit illetve az óvodásokat. Ebből adódóan ténylegesen a gondozottak száma magasabb. Betöltetlen status nincs a védőnői szolgálatnál, a védőnői ellátás területén nem tapasztalható hiányosság, mindenki egyenlő jogon, megkülönböztetés nélkül hozzájut az ellátáshoz.

Herenden egy gyógyszertár működik, amely nem akadálymentesített.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	4	19708	7823
2009	4	20992	7142
2010	3	19741	7462
2011	3	19821	7141
2012	3	n.a	n.a

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Rendszeres tüdőszűréshez a Herendi Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézményben biztosít helyet az önkormányzat. Évente tartanak szűréssel foglalkozó szervezetek látással és csontritkulással kapcsolatos szűréseket. A szűréseken alacsony a részvétel.

A gyermekorvosi és védőnői ellátás keretében megvalósulnak a kötelező koragyermekkori szűrések, illetve a közoktatási intézményekben a kötelező szűrések vizsgálatok.

2013-tól elérhető a 25-65 év közötti nők részére a Népegészségügyi célú „Védőnői Méhnyakszűrő Program”, jelenleg csak a szomszédos településen a szentgáli Védőnői tanácsadóban tudjuk elvégezni a szűrést.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Fejlesztő és rehabilitációs ellátást a település nem tart fent. Veszprémben és Ajkán lehet elérni a fejlesztő és rehabilitációs szolgáltatásokat. Az ellátásokra, fejlesztésekre való eljutást a Támogató Szolgálatoknak kellene segíteni. A valóságban azonban ez nem valósul meg. A Herenden élő speciális iskolába járó gyermekek szállítását sem tudta a Szolgálat felvállalni a kialakult napirend, valamint a tárgyi és személyi feltételek hiányában. Majdnem egy éven át a Városgondnokság járművével szállította az önkormányzat a gyermekeket az Ajkai Molnár Gábor Speciális szakiskolába. Jelenleg a szülők Volán buszjárárral kísérik a gyerekeket a speciális oktatási intézményekbe.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az Általános Iskolában a helyi konyha biztosítja az iskoláskorú gyermek és felnőtt, valamint szociális étkeztetést. A szakmai ajánlások figyelembevételével, a tápanyag és energiaérték megtartásával állítják össze a menüsört. A gyerekek minden nap kapnak gyümölcsöt és iskolatejet. Az egészséges táplálkozás szempontjai nem igazán jelennek meg az ételekben.

Az óvodában külső szolgáltatótól a Manufaktúra Zrt. fenntartása alatt álló Paletta Étteremből vásárolják az ételt. Az étterem is próbál figyelni a gyermekek sajátos igényeihez, energia és vitaminbeviteléhez.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Sokszínű sporttevékenység valósul meg a városban. A közoktatási intézményekben a testnevelés órákon és sport szakkörökön vehetnek részt a gyerekek. A Herendi Hétszínvilág Óvodában és Bölcsődében sokmozgásos tevékenységet folytatnak a mozgásra nevelés, a finommotorika fejlesztése érdekében. Az épületben tágas és világos tornaterem áll a gyerekek rendelkezésére, ahol futnak, gimnasztikáznak, labdajátékokat és ügyességi játékokat játszanak. Az óvodának 10 db fém kerékpárja, triciklije van, amellyel az udvaron tudnak mozogni a gyerekek. Az általános iskolában a testnevelés órákon kívül az iskola szervezésében részt vehetnek a gyerekek tömegsporton, lány kézilabdán, fiú labdarúgáson, játékos sporton és szivacs kézilabdán. Külső szervezésben valósul

meg a tea-kwon-do, a trambulín és asztalitenisz foglalkozás. Az iskola 563 m² küzdőterű tornacsarnokkal rendelkezik, itt tornáznak a gyerekek, illetve délután, este a lakosság is igénybe veheti térítés ellenében. Az iskola udvarán egy kézi- és egy kosárlabdapálya került kialakításra. 2012. ében került felújításra a futópálya, amely az atlétikai edzéseket segíti, illetve a lakosság is tudja használni. A szülői munkaközösség segítségével a kisebb gyermekek számára játszótér is létesült az udvaron.

Szabadidősportra a városban az iskolai tornaterem és sport és futópálya, az önkormányzat tulajdonában álló edzőpálya, valamint a Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt. tulajdonában álló és a Herendi Sportegyesület használatában álló sporttelep nyújt lehetőséget a lakosságnak. Az iskolában lehetőség van a labdarúgásra, aerobícra, kosárlabdára, fitball és tenisz játékokra. A sporttelepen focizhatnak, kézilabdázhatnak, teniszezhetnek és futhatnak a sportrajongók. Vállalkozások fenntartásában működik néha egyéb sportolási lehetőség is, mint a zumba, aerobics, spinner.

Nagy hagyománya van a verseny és utánpótlás nevelésnek a labdarúgás terén és a Taekwon-do sportban. A Herendi Porcelán Sportkör nagy múltra tekint vissza. A sportkör 118 fő igazolt taggal rendelkezik. Az SK keretei között két felnőtt csapat minden utánpótlás csoportban szerveződött labdarúgó csapat. A Bozsik program keretében az óvodáskortól járnak versenyre a gyerekek.

Nagy sikereket ér el a Herend Városi Teke Klub is. Nagyon színvonalas tekepályával rendelkezik az egyesület. NB II-es és NB I-es sikereket is elkönnyelhettek.

Jelentős számú tagja van az idő és pénzigényes modellezésnek is. A modellezők a Herendi Modellező Sportegyesület kereteiben járnak versenyekre. A világranglistán jegyzik őket.

A Herendi Tea-kwon-do Egyesület versenyzői is szép számban képviseltetik magukat országos bajnokságokon. Versenyzőik a mai napig az országos élvonalba tartoznak.

A városban a sportolni vágyók számára számos lehetőség adódik, mindenki megtalálhatja az érdeklődésének valót.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szociálisan rászorult személyek részére a személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A szociális törvény értelmében a személyes gondoskodás magába foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatás: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgálat, utcai szociális munka, nappali ellátás. Az Szt. 86. § -a alapján a települési önkormányzat köteles biztosítani az étkeztetést, a házi segítségnyújtást, a kétezer főnél több állandó lakos esetén a családsegítést, háromezer főnél több állandó lakos esetén az idősek nappali ellátását.

Szakosított ellátások: ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, egyéb szociális intézmény.

Herend Város önkormányzata az Szt. 86. §-ában foglalt ellátási kötelezettségének eleget tesz. A Veszprémi Kistérség Többcélú Társulás fenntartásában lévő Egyesített Szociális Intézmény telephelyeként működő herendi Idősek Klubja szolgáltatja a szociális étkeztetést, a házi segítségnyújtást és a nappali ellátás. Az idősek és felnőtt lakosság igényeit igyekeznek kielégíteni szolgáltatásaikkal. A nappali ellátás tárgyi és higiéniai feltételeit javítani kellene. A szociális étkeztetést egyre többen igénybe szeretnék venni, de a szállító jármű és a személyzet az ellátottak számát korlátozza.

Családsegítést Herend és további 7 település illetékességi területére a Herend Környéki Önkormányzatok Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat látja el. Családsegítő szolgálat munkatársai rendszeresen járnak a telepre. Az alapellátás keretében gondozzák a rászorult családokat, segítenek az ügyek vitelében. Az Egyesített Szociális Intézmény telephelyeként működő Idősek Klubja több rászorult családnak szállít ki ebédet a szociális étkeztetés keretében.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Nem került sor hátrányos megkülönböztetésre a szolgáltatások nyújtása során.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Az önkormányzat a helyi rendeleteiben meghatározott segélyekkel, támogatásokkal segíti a mélyszegénységben élőket, illetve hátrányos helyzetű lakosokat.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

Herend város életében a helyi viszonyok szabályozása, a lakosság érdekében tevékenykedő önkormányzati hatáskör a Képviselő-testület illeti meg. Herend Város Önkormányzat Képviselő-testületnek 7 képviselő tagja. A Képviselő-testületet a polgármester vezeti, munkáját éves munkaterv alapján végzi. A Testületi ülések általában nyilvánosak, azon bármelyik lakos részt vehet. Évente egyszer közmeghallgatást tart. Az ülésekre, a napirend érintettjei, a civilszervezetek meghívást kapnak. A település lakossága a hirdetőtáblákra kifüggesztett meghívóból és a település honlapjáról értesül az ülés időpontjáról, napirendjéről.

a) közösségi élet színterei, fórumai

Fontos szerepet játszanak település mindennapjaiban a civil szervezetek, amelyek saját működési területükön kiemelkedő munkát végeznek, mind a hétköznapiakban, mind pedig a jeles eseményeken, a település fejlődésének érdekében, a lakosság érdekeit, igényeit figyelembe tartva. Minden csoportról elmondható, hogy képviseltetik magukat a település rendezvényein, ahol aktív jelenléttel, munkával segítik a sikeres lebonyolítást. A tervezéstől, egészen a megvalósításig, lebonyolításig részt vesznek a rendezvényeken.

Herenden működő civil szervek: Nyugdíjas Klub, Viktória Táncgyűlés, Nefelejcs Táncsoport, Német Nemzetiségi Dalkör, Herendi Német Nemzetiségi Egyesület, Bakony-Hargita Baráti kör, Szent Euszták Kórusért Alapítvány, Templomunkért Közalapítvány, Stingl Vince Szociális és Kulturális Közalapítvány, Általános Iskolás Gyermekinkért Közalapítvány, Herendi Városvédő-és Szépítő Egyesület, Herendi Horgász Egyesület, Herendi Porcelánművészeti Múzeum Alapítvány, Herendi Porcelán Sportkör, Herend Városi Tekeklub, Herendi Tea-kwon-do Egyesület, Herendi Modellező Sportegyesület

A városban működő civil szervek öntevékeny csoportok részére a Művelődési Ház és Könyvtár biztosít helyiséget. Hiányzik a szabadtéri színpad és a kültéri közösségi tér.

Elmondhatjuk, hogy adott, meglévő kis közösségi élet jól működik, közösségen belül, feladatukat, funkciójukat betölti. Lehetőségeket kínálva – érdeklődési kör szerint – a lakosság felé.

Anyagi jólétű társadalmunk velejárója, hogy minden a megszerzés és nem a munka élvezete körül forog. A családok terheltek, kevés idő és energia jut közösségi életre, és egyéb rekreációs feltöltődésekre. Ezért a kezdeményező készség, és akarat a településen kevés. A problémák nehezen jönnek felszínre. Mindenki vár a másiktól.

Néhány civil kezdeményezés – mely a változtatást sürgetné – kisléptékű, mivel nem talál megfelelő partnerre az adott „pozícióban” lévő felelős személyekben. Az érdekeket egyeztetni kell, motivációs hajlandóságot pedig fel kell kelteni.

Nagyobb város szintű szabadidős rendezvényekre (Hajagi Családi Nap, Nőnap, Bál, Szilveszter, Farsang stb) nehéz segítőköt toborozni, szinte mindig ugyanazok a személyek vesznek ki oroszlán részüket a munkákban és áldozzák szabadidejüket a közösség érdekében.

Pozitívként jegyezhető meg, hogy ha a cél viszont ki van jelölve és az ötlet megvalósítható az összefogás őszinte, a civilek lelkesek és örömmel teszik a település lakói érdekében.

A továbbiakban az önkormányzat célul tűzi ki, a **közösségfejlesztés és építés fontosságát**. A kis közösségek részére kapcsolódási pontot találni a rendezvények szervezése és lebonyolítása érdekében. Ennek egyik eszköze a **rendszeres lakossági fórum, vita és kerekasztali megbeszélések**, ahol a problémák felszínre jöhetnek, gondolatébresztő megoldások kialakulhatnak. Másrészt a **közösségi terek** minél hamarabb történő kialakítását tervezi a település, mely folyamat az iskolát körül ölelő udvaron elkezdődött. Ennek fejlesztése meghatározó és fontos lépés lenne.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)
Herend városában nem jellemzőek az etnikai konfliktusok. Néhány roma család lakik a településen, akik a társadalmi együttélés szabályait betartják.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)
A Családsegítő Szolgálat szervezi és koordinálja az adományházat, ahová ruhákat, játékokat, használati tárgyakat lehet vinni és azt a rászorult családok részére juttatják el. Karácsonykor pedig a „Cipősdoboznyi szeretet” gyűjtés során ajándécsomagokat állítanak össze a hátrányos helyzetű családok számára.

A Védőnői Szolgálat szükség szerint adományokat juttat a krízishelyzetbe került kisgyermekes családok részére.

Az önkéntes munka minősége, és mennyisége is a civil szervezeteknél mérhető leginkább. Az egyesületek, szervezetek tagjai rengeteg önkéntes munkát vállalnak a településen belül, és kívül is. Ott vannak, ha baj van, és segítő kezekre van szükség, és akkor is segítenek, ha a település egy jeles esemény, rendezvény előtt áll.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A településen nem működik roma nemzetiségi önkormányzat.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nincs információ a szegregátumban élők számáról, helyzetéről, összetételéről	Bányatelepen élők helyzetének, összetételének feltérképezése
Szegregátum, nem kielégítő szociális hálóval	Tanyagondnoki szolgálat létrehozása a külterületen
A szegregátumban élők munkába állásának nehézségei a közlekedés elégtelensége és a gyermekfelügyelet hiánya miatt	Nappali gyermekfelügyelet megoldása, közlekedés javítása – Bányatelepre kivezető út felújítása, szilárd burkolattal való ellátása
A Bányatelepen nincs az EU-s normáknak megfelelő játszótér	Eu-s szabványoknak megfelelő játszótér kialakítása a Bányatelepen
Mélyszegénységben élők bevételi lehetőségei korlátozottak	Helyi piac bevezetése – a kiskertekben megtermelt és feldolgozott termékek eladására Közösségi kertek létrehozása- több közfoglalkoztatott érdekében
Nincs információ a szakipari munkákat, szolgáltatásokat nyújtók és igénybe vevők, az eladni és vásárolni szándékozók között	Helyi aranyoldal létrehozása a városi honlapon
A mélyszegénységben élők ügyinek intézését elősegítő információs és infrastrukturális feltételek nem adóttak	Információs és infrastrukturális fejlesztés a Családsegítő Szolgálatnál

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A társadalmi kirekesztődést, mint társadalmi folyamat vizsgálatakor általában a munkaerő-piaci helyzetet és az emberi kapcsolatokat vizsgáljuk. A társadalmi kirekesztődést elemezve elsősorban a munkaerőpiacról tartósan kiszorult, kiüresedett vagy ki sem épült emberi kapcsolatokkal rendelkező felnőtteket számítjuk, s mindaz, ami a gyermekekkel történik, csak a felnőttek helyzetének folyamányaként, következményeként jelenik meg. A gyermek ilyenkor nem más, mint fogyasztási egység, súlya az első felnőtt által megtestesített fogyasztási egység értékének fele.

A Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

A Helyi Esélyegyenlőségi Programunk is különös figyelmet fordít a gyermek helyzetére, és részletesen kielemez az általános jellemzőiket.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Herend lélekszáma 2012. évben 3520 fő volt. Az állandó népesség száma ugyan csekély mértékben, de folyamatosan csökken. A nők-férfiak aránya 51-49%-ban oszlik meg, 2012-ben a település öregedési indexe 86.1%-volt, mely fiatalos népességszerkezetet jelez. A településen élő gyermekkorúak száma 695 fő, ez az arány az állandó népességen belül 19.7%-ot tesz ki. Megfigyelhető, hogy a gyerekkorosztály létszáma évente 6-7 %-kal csökken, míg az időskorúak száma 10-12%-kal növekszik. A településen az elmúlt két évben inkább a bevándorlás jellemző. A természetes szaporodás mértéke negatív volt, ami szintén a lakosság csökkenését erősíti.

0-3 éves korosztály száma:	120
4-6 éves korosztály száma:	117
7-14 éves korosztály száma:	286
15-18 éves korosztály száma:	172
Összesen:	695 fő

Herend Város kifejezetten szem előtt tartja a 14 éven aluli korosztály érdekeit, ennek érdekében színvonalas oktatást biztosító intézményeket tart fent. A Hétszínvilág Óvodában és Bölcsődében, valamint a Herendi Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézményben a gyermekek megismerkedhetnek a nemzeti és helyi hagyományokkal, nyelvoktatásban részesülnek, zenei-; táncoktatásban vehetnek részt.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

Akkor veszélyeztetett egy gyermek, ha a gyermek maga miatt vagy környezete által olyan helyzetbe kerül, amely által a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődése gátolva, akadályozva van.

Ha a szülő a gyermek veszélyeztetettségét a Családsegítő Szolgálat által biztosított alapellátás önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de feltételezhető, hogy a gyermek fejlődése a családi környezetében mégis biztosítható, akkor kerül sor a védelembe vételre, amelynek hatásköre 2013. január 1-től átkerül a járási hivatal Gyámhivatalához.

Herend város közigazgatási területén 2011. évben 1 gyermek védelembe vételére és 2 gyermek védelembe vételének megszüntetésére került sor. A megszüntetésre nagykorúság miatt került sor. 2011. december 31. napján a védelembe vett kiskorúak száma 1 fő. 2012. évben 1 fő védelembe

vett gyermek élt a településen. A Gyermekjóléti Szolgálat ellátta és segítette a gyermeket nevelő családot.

2011. és 2012. évben jegyzői hatáskörben gyermek ideiglenes hatályú elhelyezésére nem került sor.

A veszélyeztetett (testi, lelki, környezeti, magatartási okok miatt) gyermekek száma csökkenő tendenciát mutat. 2012. évben a veszélyeztetett gyermekek aránya az 0-18 éves korosztályhoz képest 2,3 %.

4.1.1. számú táblázat - Védelemben vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	védelemben vett 18 év alattiak száma	Megszüntetett esetek száma a 18 év alatti védelemben vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	5	2	30
2009	3	2	19
2010	5	3	27
2011	3	2	19
2012	1	0	16

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Hátrányos helyzetű gyermek, tanuló az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a gyámhivatal védelemben vett, illetve akiknek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

A **halmozottan hátrányos helyzet** megállapításához nyilatkozatot ad a szülő. A nyilatkozattétel önkéntes. A 20/1997. (II.13) Korm. rendelet 7. számú melléklete a „NYILATKOZAT halmozottan hátrányos helyzet megállapításához”, amelyet a Polgármesteri Hivatalban, illetve az óvodában és iskolában lehet kérni. Amennyiben a szülő a nyilatkozatot leadta és a jogszabályi feltételeknek megfelel, a gyermek a jegyző által a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről vezetett listára kerül, amelyről hivatalos iratot küld a jegyző. Ezt kell benyújtani, iskolában és a kollégiumban. Így szerez tudomást az intézmény vezetője a gyermek besorolásáról, s arról, hogy ő milyen kedvezményekre, támogatásokra jogosult. A jogszabályok szerint a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók között az egyedüli különbség nem a család szociális helyzete –amely azonos mindkét csoportnál-, hanem a szülők iskolai végzettségében mutatkozó különbség. a közoktatásban a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai nevelésével, oktatásával kapcsolatban 2003-tól terjedt el az ún. „IPR” (Integrációs Pedagógiai Rendszer) kifejezés. Az IPR-e két egymástól jól elkülöníthető kifejezést, tartalmat értenek. „Képesség kibontakoztató felkészítést” és „Integrációs felkészítést”.

A településen működő közoktatási intézményekben a hátrányos helyzetű (HH-s) és a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH-s) gyermekek száma az alábbiak szerint alakult 2011. évben:

Oktatási intézmény	HH-s gyermekek száma	HHH-s gyermekek száma
Általános iskola	27	4
Óvoda	22	2

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint hatósági intézkedések biztosítják.

Pénzbeli és természetbeni ellátás: a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás.

Személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások: gyermekjóléti szolgáltatás, gyermekek napközbeni ellátása.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság feltételeit a Gyvt. 18. § (1) bekezdése határozza meg. A jogosult gyermekek számára a települési önkormányzat jegyzője állapítja meg egy évre. A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára.

2012. december 31-én 57 gyermek volt jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ebből 55 fő kiskorú 2 fő fiatal felnőtt. Év közben 51 gyermek részére állapított meg a Jegyző jogosultságot, év közben 19 gyermek jogosultsága szűnt meg (lejárt és megszüntetett jogosultságok). A gyermekek közül 11 gyermek halmozottan hátrányos helyzetű.

Egyszeri gyermekvédelmi kedvezmény kifizetésére fordított összeg 2012. évben 522.000,- Ft. (augusztus hónapban 43 gyermek pénzbeli, november hónapban pedig 47 gyermek részesült 5.800,- Ft összegű Erzsébet-utalvány formájában nyújtott természetbeni egyszeri támogatásban.)

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	44	3	0	0	18
2009	80	3	0	0	22
2010	72	5	0	0	19
2011	63	6	0	0	16
2012	57	5	0	0	18

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Herend Város Önkormányzata a gyermekvédelem helyi szabályairól szóló 16/2008. (IX.29.) önkormányzati rendeletében szabályozza a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás feltételeit.

2012. évben 34 gyermek részére került rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapításra. A kérelmezők családjában szociális, anyagi és lakhatási problémák merültek fel. Kettő gyermek rendkívüli gyermekvédelmi támogatása az intézményi térítési díj befizetésére került felhasználásra 22.950,- Ft összegben. 2012. évben a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra felhasznált összeg: 241.460,- Ft.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére. Ők ingyen étkezhetnek az óvodában és az iskola 1-13 évfolyamán.

Az óvodában ingyenesen étkezők száma 21 fő, az iskolában 1-8. évfolyamon az ingyenes étkeztetésben résztvevők száma 25 fő, mindkét esetben az előző két évhez viszonyítva némi csökkenés figyelhető meg. Az 1-8. évfolyamon az 50 %-os kedvezményes étkezésre jogosultak száma 75 fő, amely szám viszont emelkedést mutat.

A nyári étkeztetés 2010. évben volt legutoljára megszervezve, azóta pénzügyi és szervezeti feltételek hiánya miatt nem megvalósult meg.

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	20	19	81	151	0	9
2009	22	27	71	131	0	11
2010	28	37	57	127	2	14
2011	26	32	66	110	2	0
2012	21	25	75	118	3	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Herend városában nem él menekült, vagy politikai menedékkérelmező gyermekes család.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Herend külterületén fekszik Herend-Bányatelep. Herend központjától hozzávetőlegesen 5 km-re fekvő településen 120 ember él. Az itt élő gyermekek többsége Herendre jár óvodába és iskolába. A tanulási nehézséggel küzdő gyermekek a szentgáli iskola eltérő tantervű csoportjába járnak. A közlekedés meglehetősen nehéz, mivel a 8. számú főközlekedési útról ritkán jár menetrend szerint közlekedő buszjárat a településre. A gyermekeket orvosi ellátásra, illetve bölcsődébe, iskolába – személygépkocsival nem rendelkező családok – tömegközlekedéssel szállítják. A szegregátumban élő gyermekes családokat az önkormányzat segéllyel, a Gyermekjóléti Szolgálat élelmiszerrel, ruhával, játékkal segíti.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Herend Város egészségügyi alapellátásban védőnői szolgálatot működtet Szentgál Önkormányzatával létrehozott társulás formájában. A védőnői szolgálatban két főállású védőnő áll alkalmazásban.

A védőnők strukturálisan az egészségügyi alapellátás részeként a területen, a különböző szintű oktatási intézményekben a prevenció terén tevékenykednek, de részt vesznek a szociális alapellátásban, a gyermekvédelemben, a civil-karitatív szférában is. 2012. évben a 0-3 éves korú gyermekek száma 120 fő volt. 2012-ben a 2 védőnői körzetben 172 családot gondoztak. Családlátogatások formájában 867 alkalommal, tanácsadás keretein belül 799 alkalommal.

A védőnők feladatai a családtervezéssel kezdődnek, a várandós gondozással folytatódnak. Újszülött kortól 7 éves korig a területen, majd az óvodában és az iskolában követjük nyomon a gyermekek fejlődését.

A kötelező védőnői szűrővizsgálatok tanácsadás alkalmával elvégzésre kerülnek. 2012-ben összesen 54 várandóst gondoztunk, 0-35hó között: 65 gyermeket, 3-7 éves 122 gyermek volt.

A védőnők látják el az iskolában (293 fő) és az óvodában (112 fő) a gyermekekkel kapcsolatos szűrési feladatokat. Így az egy védőnőre jutó gyermekek száma ténylegesen 262 fő.

2012. évben 0-7 éves gyermek száma: 197 fő, várandós: 54 fő, iskolás: 293 fő, átlag: 272 fő/ védőnő

2011. évben 0-7 éves gyermek száma: 213 fő, várandós:39 fő, iskolás: 292 fő, átlag: 254 fő/ védőnő
 2010. évben 0-7 éves gyermek száma: 241 fő, várandós: 39 fő, iskolás: 283 fő, átlag: 282 fő/ védőnő

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	2	73
2009	2	72
2010	2	67
2011	2	63
2012	2	60

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A településen egy gyermek háziorvosi praxis működik. A csecsemő- és gyermekgyógyász végzettséggel rendelkező orvos a tavalyi évben összesen 7141 esetet látott el, ebből a meglátogatott esetek száma 140 volt.

Munkaidőn kívül, hétköznap délután 16 órától másnap reggel 8 óráig, szabad-, és munkaszüneti napokon 0-24 óráig központi ügyelet érhető el a megyeszékhelyen.

A gyermek háziorvosi rendelő akadálymentesítésén megközelíthető.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Háziorvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyermekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyermekek száma
2008	0	19708	7823	0
2009	0	20992	7142	0
2010	1	19741	7462	0
2011	1	19821	7141	0
2012	1	n.a	n.a	n.a

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A 7 év alatti gyermekek ellátásaira nincsenek pontos adatok. Az óvodába jelenleg érvényben lévő szabályozás szerint az 5. életévet betöltött gyermekeket kell beíratni. Megfigyelhető az a tendencia, hogy a munkahellyel rendelkező, tanultabb szülők gyermekeit már 3. életévtől, vagy már két éves kortól beíratják a bölcsődébe, illetve óvodába. A hátrányos helyzetű családoknál sokszor az anya otthon marad a gyermekekkel a munkába járás nehézsége, a gyermekfelügyelet hiánya miatt és a gyermeket csak a kötelező iskolai előkészítőre íratja be az iskolába. Ezek a gyerekek hátránnyal indulnak a már két éve óvodába járó társaikkal szemben. Az óvodában korai fejlesztés és rehabilitációs szolgáltatás nincs, logopédus és gyógypedagógus foglalkozik a beszédzavaros és finommozgásukban elmaradott gyermekekkel.

Óvodáztatási támogatásban 2012. évben 3 gyermek részesült. Sokszor előfordul, hogy a hátrányos helyzetű családoknál nem valósul meg a rendszeres óvodába járás a sok betegség és szülő általi igazolt napok miatt, pedig ez előfeltétele az óvodáztatási támogatásra való jogosultságnak.

d) gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti alapellátás feladatait a 2012. évben is a Herend Környéki Önkormányzatok Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat látta el.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladatai:

1. A gyermek családban történő nevelésének elősegítése
2. A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése
3. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése
4. A családból kiemelt gyermek visszahelyezése

A gyermekek családban történő nevelésének elősegítése érdekében elvégzett feladatok:

A gyermekjóléti szolgálat Herenden kedden és szerdán 8-12 óráig, hétfőn és csütörtökön 12.30 -16 óráig állt a családok rendelkezésére. A családgondozói munka során szerzett tapasztalat: a lelki problémákkal küzdő gyermekek és felnőttek száma folyamatosan növekszik, így egyre többen igénylik a pszichológus segítségét. 2012. évben minden héten szerda délutánonként lehetett igénybe venni a tanácsadást. A szolgáltatást 2012. évben 22 herendi lakos 40 órában vett igénybe. 2012. évben a jogi szolgáltatást a „Nép ügyvédje” látja el, de már csak Veszprémben lehet igénybe venni ezt a szolgáltatást.

e) gyermekvédelem

Védelembe vétel elrendelésére nem tett javaslatot a Gyermekjóléti Szolgálat. 2012. évben 1 gyermek volt védelembe véve. Őt és családját a szolgálat alapellátás keretében gondozta. Hatósági intézkedés keretében 2012. évben 1 gyermek átmeneti nevelésbe vételére került sor, aki a Bányatelepen, a szegregátumban nevelkedett.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Válsághelyzetben lévő anyát a 2012. év során nem kellett gondozni. Krízis helyzetbe került családok az Önkormányzattól rendkívüli gyermekvédelmi támogatást és átmeneti segínyt kérhetnek. Anyaotthon, valamint családok átmeneti otthona a településen nem működik. Legközelebb a megyeszékhelyen és Ajkán, mintegy 15 km-re működik ilyen jellegű szolgáltatás.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Szabadidős programok:

A Herend Környéki Önkormányzatok Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat a vállalkozások támogatásával a nyári szünetben kirándulásokat és szabadidős programokat szervezett a hátrányos helyzetű gyermekek részére. A programok között szerepelt kézműves foglalkozások (dekopázs technika megismerése), játékos vetélkedő, strandolás Ajkán, túrázás Németbányára a tarkaboci portára, társasjáték parti, kölyök fitness, kirándulás a veszprémi állatkertbe, kerékpártúra Veszprémbe, balatoni strandolás. Ősszel Halloween –bulit szerveztek jelmezes felvonulással, tánccal. Húsvétkor kirándulást szerveztek a Városlődi tóhoz.

Folyamatosan használt ruhákat, játékokat, bútorokat gyűjtenek a rászoruló családok számára. Az adományházat minden hónap első hétfőjén lehet igénybe venni a Művelődési Ház előterében. Karácsony közeledtével a tavalyi évben is megszervezték „Egy cipősdoboznyi szeretet” elnevezésű gyűjtőakciót. A lakosság most is nagy számban hozott ajándékokat, amelyet közvetítésükkel eljuttatták a rászoruló gyerekek és családok számára.

A gyerekek számára szabadidős-és sportolási lehetőségeket az oktatási intézmények is biztosítanak.

Az óvodában lehetőség van kézműves tevékenységre, német táncra, zenetanulásra. Minden évben egész napos programot szerveznek a gyerekek számára gyermeknapkor. Márton napkor lámpás felvonulást és játékos vetélkedőt szerveznek.

Az iskolában szabadidős tevékenységként szakkör formájában biztosított a trambulin, a kézilabda, játékos sport, foci, szivacs kézilabda foglalkozásokat. Minden évben külön az alsósok és felsősök számára megszervezik a farsangi bált.

Civil kezdeményezésként agilis szülők elindították az Ifjúsági Klubot, amely kéthetente péntek délutánként különféle programokkal, játéklehetőségekkel várja a gyerekes családokat.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei) ingyenes tankönyv

Ingyenes iskolai étkeztetésben a gyermekek 8.5%-a, 50%-os kedvezményben 25.6%-a részesült a tavalyi év során. Ez az arány az elmúlt években közel azonos volt.

Ingyenes tankönyvi ellátásban a gyermekek 40.3%-a részesült 2012. évben.

Ingyenes étkezésben résztvevő óvodások száma 21 fő volt, ami az intézménybe beíratott gyermekek összlétszámának 18.2% felel meg.

A nyári étkeztetés 2010. év óta nem megoldott a településen. A pályázati feltételeket nem tudja felvállalni és biztosítani az önkormányzat. Az iskola konyhája hosszú időre leáll a nyári szünetben, ez problémát jelent a nyári étkeztetés és a szociális étkeztetés során is.

Az óvodában az étkeztetést a Porcelánmanufaktúra működtetésében álló Paletta Étteremmel kötött megállapodás útján biztosítja az önkormányzat. A külső, kiszervezett élelmezésre nincs ráhatása az önkormányzatnak. A Paletta étterem az intézményvezetővel közösen dolgozza ki a gyermekek étlapját, figyelve a gyermekek speciális szükségleteire, vitaminbevitelére. A bölcsődei gyermekek külön étrend alapján étkeznek.

Az iskolai étkeztetést és a szociális étkeztetést az önkormányzat az Iskola épületében működő konyha szolgáltatásaként nyújtja. Az iskolai konyha műszaki és infrastrukturális feltételei elavultak, a kapacitása kicsi. Az önkormányzat szeretné saját fenntartásban működő konyhán biztosítani a közoktatási intézmények a szociális felnőtt étkeztetés számára az étkeztetési szolgáltatást, a helyi termelők, illetve a közfoglalkoztatottak által termelt alapanyagok felhasználásával. Ehhez azonban fejleszteni és felújítani szükséges az iskolai konyhát. A gyermekétkeztetés során az egészséges és vitamindús étrend kialakítására törekszik.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Hátrányos megkülönböztetés nem történt a szolgáltatások nyújtása során.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Az önkormányzat a helyi rendeletében szabályozottak szerint rendkívüli gyermekvédelmi támogatással segíti a krízis helyzetbe került, rászoruló családokat.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (különleges bánásmódot igénylő gyermek, sajátos nevelési igényű gyermek, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, kiemelten tehetséges gyermek) ellátása az óvodában és általános iskolában is személyi és tárgyi feltételek hiányában nehézségekbe ütközik, legtöbb esetben nem valósul meg. Az SNI-s gyermekekkel gyógypedagógus, logopédus foglalkozik a közoktatási intézményekben, de több kapacitásra lenne igény. A korai fejlesztés és felkészítő oktatás nem valósul meg.

Herenden a közterületek, a távolsági tömegközlekedés, a buszvárók, és a vasútállomás nem akadálymentes.

A herendi közoktatási intézmények nem akadálymentesek. Sem a fizikai, sem az infokommunikációs akadálymentesítés nem valósult meg, így az integrált oktatási, nevelési célra nem alkalmasak.

A településen öt fogyatékkal élő gyermek él, akiket a közeli megyeszékhelyre, illetve Ajkára szállítanak iskolába és fejlesztő programokra. A szállításuk is problémát okoz, mivel a településen támogató szolgálat nem működik. Legtöbbször a szülők maguk viszik, kísérik a speciális oktatási intézménybe a gyerekeket. A munkavállalást ez kellőképpen megnehezíti, ellehetetleníti.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

év	bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	1	17	0	12
2009	1	15	0	12
2010	1	16	1	12
2011	1	18	1	12
2012	1	15	2	12

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településen működik bölcsőde, amely a 1,5-2 éves gyermekek nappali ellátását végzi. A Bölcsődébe a munkába visszatérő anyák gyermekeit, illetve a hátrányos helyzetű családok gyermekeit gondozzák, ezzel elősegítve, hogy az anya munkahelyet tudjon magának keresni.

A férőhelyekhez viszonyítva évek óta több gyermek van beíratva a bölcsődébe. De a hiányzások miatt az éves ellátotti átlaglétszám a férőhelyek száma szerint alakul. A herendi gyermekeket fel tudják venni a bölcsődébe, visszautasított felvételi kérelem nem volt. Igény lenne a környékbeli településekről is a bölcsődei ellátás igénybevételére, de az önkormányzatok nem tudnak hozzájárulást fizetni.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	1	
Óvodai férőhelyek száma	150	
Óvodai csoportok száma	5	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	5.30-16.30	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	3 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	14	1
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	14	
Gyógypedagógusok létszáma	0	
Dajka/gondozónő	5	
Kisegítő személyzet	2	

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.4.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

év	3-6 éves korú gyermek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat- ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	154	6	165	1	144	0
2009	163	6	165	1	139	0
2010	166	6	165	1	132	0
2011	159	6	150	1	123	0
2012	155	5	150	1	115	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Az óvodába beíratott gyermekek száma sajnos évről-évre csökken. Ennek egyik oka a gyermeklétszám csökkenése, másrészt sok dolgozó szülő Veszprémbe hordja óvodába a gyermekét a munkaideje és a veszprémi óvodák nyitvatartási ideje miatt.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanuló száma

tanév	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2010/2011	151	132	283	88	31,1%
2011/2012	158	134	292	25	8,6%
2012/2013	161	132	293	23	7,8%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az általános iskolába járó gyereklétszám évek óta hasonló képet mutat. Viszont a településen élő 312 fő általános iskoláskorú gyermeklétszámhoz viszonyítva a helyi iskolában tanulók aránya 93 %-os. 83 gyermek más település iskoláiba jár. Néhány szülő veszprémi iskolába írta be gyermekét, egyrészt a színvonalasabb oktatás reményében, másrészt, mivel a szülők Veszprémben dolgoznak, így könnyebben el tudják vinni és hozni Veszprémből a tanulókat. Vannak herendi gyermekek, akik általános iskolai tanulmányaikat a szentgáli iskola eltérő tantervű iskolájában folytatják.

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai

tanév	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladat- ellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2010/2011	7	8	15	0	0	0	1
2011/2012	7	7	14	0	0	0	1
2012/2013	7	7	14	0	0	0	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

A hátrányos helyzetű gyermek aránya az óvodába járó gyerekszám tükrében 12%. Ez az arány az általános iskolába járó gyermekek esetében 7.5%. A HHH-s gyermek aránya mindkét közoktatási intézményben 1% alatt marad.

A HH-s és HHH-s gyermekek számára kevés program van szervezve. A családsegítő Szolgálat szervez játszótérakat és nyáron szabadidős tevékenységeket, táborokat, de az ilyen események, programok növelése lenne a cél. Előfordul, hogy az iskolában az iskolai kirándulásra, táborokba nem jutnak el a hátrányos helyzetű gyermekek. Az osztályfőnökök különös gondot fordítanak a hátrányos helyzetű gyermekekre. Sokszor szereznek támogatást, pl. az Iskolás Gyermekeinkért Közalapítványtól, hogy a gyermekek eljussanak a kirándulásokra, táborokba. Az iskola is szervezett ruha és játékbörzét a hátrányos helyzetű családok segítésére.

Jelenleg 5 fogyatékkal élő; illetve halmozottan fogyatékos gyermek él a településen. 2012-ben az általános iskolában 3% SNI-s gyermek tanult. Ők integrált oktatásban vesznek részt. Az egyes osztályokban eltérő a SNI-s tanulók aránya. A 7.a osztályban 4 SNI- gyermek tanul, míg a 7. b osztályban egy sem. A 7.a osztályban a legmagasabb, 18 % az SNI tanulók aránya. Őket tanórán is segítenie kell a pedagógusnak a lemaradás csökkentése érdekében.

A SNI gyermekekkel egy logopédus foglalkozik, aki a speciális egyéni fejlesztést nem tudja biztosítani. Kis csoportokban foglalkozik az SNI-s, valamint magatartás-és tanulási zavarral küzdő gyermekekkel.

4.4.9. számú táblázat - Általános Iskolások adatai – el- és bejárás

A településen élő általános iskolás korú gyermekek összlétszáma	312
Más településről bejáró általános iskolások létszáma	64
Más településre eljáró általános iskolások létszáma	83
Általános iskolás korúak közül a hh gyerekek létszáma	22
Általános iskolás korúak közül a hhh gyerekek létszáma	3

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

4.4.5. számú táblázat - A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátása

Óvoda	beíratott hátrányos helyzetű gyermekek létszáma	az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott hátrányos helyzetű gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	fejlesztő foglalkozásban részesülő hátrányos helyzetű gyermekek száma	beíratott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszáma	az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan hiányzott hátrányos helyzetű gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	fejlesztő foglalkozásban részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma
Székhely						
Csoport 1	5	2	0	0	0	0
Csoport 2	6	0	3	2	0	2
Csoport 3	2	0	0	0	0	0
Csoport 4	4	1	4	0	0	0
Csoport 5	3	1	2	0	0	0
Csoport 6	2	0	2	0	0	0
Összesen	22	4	11	2	0	2
A csoportok összlétszámából a 6 évesnél idősebb gyermekek	0	0	0	0	0	
A csoportok összlétszámából a 7 évesnél idősebb gyermekek (ped. szakszolgálat véleményével)	0	0	0	0	0	

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.13. számú táblázat - Iskolai ellátás igénybevétele - telepelyi bontásban

2012-2013. tanév	Tagozat meg- nevezése	Létszám	Napközis	Bejáró	Hátrányos helyzetűek létszáma	HH tanuló aránya az osztály létszámához viszonyítva	Halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	HHH tanuló aránya az osztály létszámához viszonyítva	Sajátos nevelési igényű tanulók létszáma	SNI tanuló aránya az osztály létszámához viszonyítva	SNI tanuló számából a hhh tanuló száma	Évismétlők száma	Magán- tanulók száma	Létszám, amelynek alapián integrációs normatívát igényelnek
1. évfolyam A osztály		21		1	3	14%		0%		0%				1
1. évfolyam B osztály		24		9	4	17%	2	8%		0%		1		1
2. évfolyam A osztály		24		4	2	8%		0%		0%				
2. évfolyam B osztály		26		4	3	12%		0%		0%				
3. évfolyam A osztály		20		7	1	5%		0%	1	5%				1
3. évfolyam B osztály		20	7	1	1	5%		0%		0%				
4. évfolyam A osztály		26	16	6	2	8%		0%		0%				1
4. évfolyam B osztály		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. évfolyam A osztály		18		6	2	11%	1	6%		0%				
5. évfolyam B osztály		17		3	2	12%		0%	1	6%				
6. évfolyam A osztály		18		6	2	11%		0%		0%				
6. évfolyam B osztály		23		3	2	9%		0%		0%				
7. évfolyam A osztály		22		7	1	5%	1	5%	4	18%		1		
7. évfolyam B osztály		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. évfolyam A osztály		18		5	1	6%		0%	1	6%				
8. évfolyam B osztály		16		2	1	6%		0%	1	6%				
Összesen:		293	23	64	27	9%	4	1%	8	3%	0	2	0	4

A kompetenciamérésekből kitűnik, hogy a herendi iskola tanulói jól elsajátítják a tananyagot, mivel az országos átlag felett teljesítenek minden évben.

A továbbtanulási mutatói is jók az iskolának. A nyolcadik évfolyamról kimaradók 42 %-a gimnáziumban, 33 %-a szakközépiskolában tanul tovább, amely a megyeében található iskolákhoz képest jó arányt mutat. Nem jellemző az általános iskolát végzettekre, hogy nem tanulnak tovább.

4.4.15. számú táblázat – Továbbtanulási mutatók középfokra nappali tagozaton

tanév	Gimnázium (%)		Szakközépiskola (érettségig adó képzés) (%)		Szakiskolai képzés (%)		Speciális szakiskola (%)		Nem tanult tovább (%)	
	Összlét-számon belül	HHH-tanulók körében	Összlét-számon belül	HHH-tanulók körében	Összlét-számon belül	HHH-tanulók körében	Összlét-számon belül	HHH-tanulók körében	Összlét-számon belül	HHH-tanulók körében
2008/2009	40	n.a	40	n.a	20	n.a	0	n.a	0	n.a
2009/2010	51	n.a	36	n.a	13	n.a	0	n.a	0	n.a
2010/2011	39	n.a	42	n.a	19	n.a	0	n.a	0	n.a
2011/2012	42	n.a	33	n.a	25	n.a	0	n.a	0	n.a

Forrás: KIR, Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az önkormányzat a helyi rendeleteiben biztosít olyan támogatásokat, amelyek a krízis helyzetbe került, rászoruló családoknak nyújt segítséget.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A település közoktatási intézményeiben sem fizikai, sem infokommunikációs akadálymentesítés nem valósult meg.	Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés a közoktatási intézményekben
A településen élő fogyatékkal élő gyermekek a megyeszékhelyre, valamint Ajkára járnak iskolába, valamint ott vehetik igénybe azokat a szolgáltatásokat, amelyek fejlődésüket elősegítik. Nem megoldott a speciális fejlesztésre szoruló gyermekek fejlesztésre, kezelésre való elszállítása	Megoldást kell keresni arra problémára, hogy a fogyatékkal élő és fejlesztést igénylő gyermekek el tudjanak jutni a megfelelő nevelést, oktatást nyújtó intézménybe, kezelésre
Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátása nem megfelelő	Szabadidős tevékenységek szervezése, ruha-és játékbörze szervezése a rászorult családoknak, életvezetési,- gyermeknevelési tanácsadás szülőknek
Nappali felügyelet megoldása hiányos	Nyári napközi, vagy táborozási lehetőség kialakítása
Közétkeztetés feltételei nem megfelelőek, a gyermekek nem táplálkoznak egészségesen, sok gyerek és felnőtt nem jut meleg ételhez, az óvoda piaci áron külső szolgáltatótól vásárolja az étkeztetési szolgáltatást, nem megoldott a nyári étkeztetés	Egészséges gyermek és felnőtt étkeztetés kialakítása- iskolai konyha felújítása, kapacitásának bővítése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Vajon Herend városában megvalósul-e, és ha igen, mi módon a nők és a férfiak közötti esélyegyenlőség? A következő fejezetben e kérdésre igyekszünk megkeresni a választ a helyi sajátosságok figyelembe vételével.

A nők esélyegyenlőségével kapcsolatban az alábbi szabályok adják meg az alapvető kötelezettségeket:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális és kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

A fentiek értelmében nők és férfiak egyenjogúak, egyenlő jogok illetik meg őket minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében, egyenlő bánásmód illeti meg őket a munkavállalás, szakképzés, előmeneteli lehetőségek, valamint a munkafeltételek terén, a szociális biztonság területén.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A munkaviszonnyal, a munka díjazásával kapcsolatban érvényesülnie kell az egyenlő bánásmódnak. A nők tekintetében figyelemmel kell lenni a védett tulajdonságokra: nem, családi állapot, anyaság, és terhesség tekintetében.

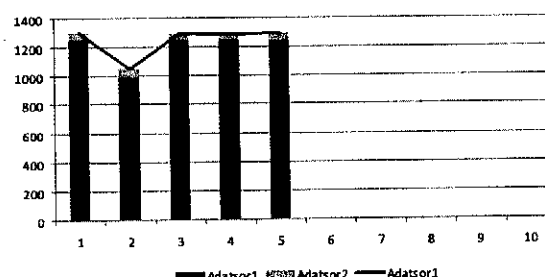
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Herenden az állandó népességen belül a nők aránya 51%, az aktív korú lakosság (18-59 éves) körében a nők aránya 48 %. A munkanélküliek aránya a férfiak, és nők között közel egyenlően oszlik el. A munkavállalási korú lakossághoz képest azonban a nők 4 %-a, míg a férfiak 3 %-a munkanélküli. A női munkaerőt nehezebben veszik fel a többműszakos munkalehetőségekre, részben a gyermekek nevelése, ápolása, részben a fizikai munka miatt. A munkáltatók a fizikai és többműszakos munkarend esetén előnyben részesítik a férfi munkaerőt.

5.1.1. számú táblázat – Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	1278	1302	1229	1252	49	50
2009	1283	1055	1215	987	68	68
2010	1268	1291	1204	1246	64	45
2011	1270	1289	1235	1251	35	38
2012	1276	1296	1236	1243	40	53

Nők foglalkoztatási helyzete (fő)

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a munkanélküliek közül közel egyenlő arányban vesznek részt foglalkoztatást segítő és képzési programokban a nők és a férfiak. A Munkaügyi Kirendeltségek mindkét nemre vonatkozóan és a hiányszakmákra figyelemmel szerveznek képzéseket.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A munkanélküli nők a településen képzettnek mondhatóak, közel felének van szakképzettsége és gimnáziumi végzettsége. A 8. általánosnál alacsonyabb végzettségű munkanélküli nők száma 1 fő. Az tapasztalat, hogy a szakképzettséggel és az érettségivel rendelkező nők nehezebben találnak munkát, mint az alacsonyabb végzettségűek. A betanított munkahelyekre a környező városokban nagyobb a kereslet.

5.1.4. számú táblázat - Alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

év	munkanélküli nők száma	8 általánosnál alacsonyabb végzettségű	8 általános	szakiskola/ szakmunkás -képző	gimnázium	érettségi	főiskola	egyetem
2008	50	2	30	30	6	23	2	4
2009	68	3	38	58	8	24	4	1
2010	45	3	28	44	12	22	4	2
2011	38	2	20	33	7	10	4	2
2012	53	1	27	27	13	24	4	4

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Nincs olyan információnk, mely szerint a településen a foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetés érne a nőket. Az önkormányzati intézményekben és közfoglalkoztatásban foglalkoztatott nők a törvényben meghatározott besorolás és törvényi előírás szerinti bért kapnak.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A települési önkormányzat óvodát és bölcsődét is működtet. 2012-ben az óvoda 76%-os kihasználtsággal működött. Az önkormányzat fenntartásban lévő bölcsőde 100%-os kihasználtsággal működik, az intézménybe járó gyermekek száma 12 fő, annak ellenére, hogy a településen 120 három év alatti gyermek él. A bölcsődébe felvételt kérők közül mindenkinek tudnak helyet biztosítani, elutasított kérelem nem volt. Az óvoda 5.30 órától 16.30 óráig tart nyitva. A Porcelánmanufaktúrában dolgozó helybeli szülők el tudják reggel vinni gyermekeiket az óvodába és délután időben értük mennek. A Veszprémben, illetve más településen dolgozó szülők közül sokan nem tudnak a nyitvatartási időben odaérni. Az ő esetükben vagy családtag, ismerős viszi el a gyerekeket, vagy veszprémi óvodába íratják be a gyermeket. Több család esetében elfordul, hogy azon a településen járnak a gyermekeik óvodába, ahol dolgoznak.

5.2 számú táblázat – A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

év	3 év alatti	működő bölcsődék száma	bölcsődei férőhelyek száma		működő Családi napközök száma	Férőhelyek száma családi	férőhelyek
			önkormányzati	egyéb			
2008	144	1	12	0	0	0	12
2009	134	1	12	0	0	0	12
2010	126	1	12	0	0	0	12
2011	120	1	12	0	0	0	12
2012	114	1	12	0	0	0	12

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

Az általános iskolában az alsó tagozat 1-3. évfolyamán egész napos oktatás folyik. A gyerekek 16 óráig oktatásban vesznek részt. Működik napközis csoport is, ahol a gyermekek felügyelete 16.30 óráig megoldott.

A közintézményekben többségében 8 órától 16 óráig tart a munkaidő. A Porcelán Manufaktúrában a kisgyermekes szülők kérhetik a rugalmas munkaidő beosztást, illetve 6-7 órás foglalkoztatásban vesznek részt.

Családi napközi nem üzemel a településen. A családok otthonában működtetett házi vagy családi gyermekfelügyelet, mint napközbeni ellátást nyújtó lehetőség, szolgáltatás hiányzik a településen.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. A településen 120 0-3 éves korú gyermek ellátását két védőnő végzi. A védőnők látják el az iskolában és óvodában is az egészségügyi feladatokat, így egy védőnőre kb. 262 gyermek ellátása jut.

A védőnői hálózat hatékony működése a gyermek és az anya védelmét szolgálja. A védőnő nem csak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem a kismama gyakorlati és lelki segítése is feladata. Szoros kapcsolatban áll a családokkal, rálátása van a gyermek és családja körülményeire. A gyermektanácsadást a házi gyermekorvosi szolgálatot végző orvossal közösen látják el. Munkájuk során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak.

A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében.

Baba-mama klubot működtet a védőnői szolgálat, igény szerint csoportos vagy egyéni babamasszázs oktatás tart szülők részére.

A családtervezéssel összefüggő ismeretek átadását már az általános iskolában elkezdik, hiszen a tanulók részére felvilágosító órákat tartanak a főbb tudnivalókról.

5.3. számú táblázat – Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	2	146	73
2009	2	144	72
2010	2	134	67
2011	2	126	63
2012	2	120	60

Forrás: TelR és helyi adatgyűjtés

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A településen belül a rendőrség tudomására nem jutott családon belüli erőszak az elmúlt évben. Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része még ma is felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

A Családsegítő Szolgálathoz egyre több nő fordul segítségért a családon belüli erőszak, volt házastárs zaklatása miatt. A nők kiszolgáltatott helyzetben vannak, sokszor a gyermekük miatt nem lépnek ki a számukra testi és lelki terrorsal járó kapcsolatokból. Nem akarnak az utcára kerülni, illetve lelkiileg annyira megviseli őket ez a helyzet, hogy nem tudnak kitörni. A méltatlan kapcsolatokban élő nőknek a családgondozók igyekeznek a kellő segítséget megadni, vagy a pszichológushoz irányítják, vagy esetlegesen anyaoththonba menekítik őket.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

Anyaoththon, valamint családok átmeneti otthona a településen nem működik. Legközelebb a megyeszékhelyen, mintegy 15 km-re működik ilyen jellegű szolgáltatás.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az önkormányzati képviselők száma 7 fő, melyből 4 nő. A településen nincs olyan civil szervezet, amely kimondottan a nők érdekvédelmével foglalkozik.

Több civil szervezet működik azonban a településen, ahol kézi munkával, kézműves tevékenységgel, énekléssel, táncolással, beszélgetéssel tölthetik el szabadidejüket a nők. Hozzáértő és lelkes nők tagjai a Viktória Táncegyüttes „Kavinton” Táncsoportjának, akik 2013. évben bejutottak a III. Országos Nyugdíjas Ki Mit Tud országos döntőjébe.

Az önkormányzati és városi rendezvényeken sokszor szerepelnek a Szent Euszták kórus tagjai, akik nemzetiségi dalokat énekelnek és a tagjaik többsége nő.

Több Közalapítvány, mint a „Stingl Vince” Kulturális és Szociális Közalapítvány, az Általános Iskolás Gyermekünkért Közalapítvány, a Templomunkért Közalapítvány működik a településen, amelyek vezetői és tagjai döntő többségében nők.

Az oktatási intézményekben a szülői munkaközösség tagjai és vezetői is nagyobb részt a nők közül kerülnek ki. A gyerekekért és oktatásért, a gyerekek fejlődésért, játszóeszköz beszerzésért erőteljes lobbizást és szervezést végeznek. Az iskolai farsangi bált és az óvodai bált a szülői munkaközösségek tagjai és lelkes szülők szervezik, akiknek többsége nő.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Összességében elmondható, hogy Herend városában a nők semmivel sincsenek hátrányosabb helyzetben, mint az ország bármely más településén. Sőt, talán éppen abból fakadóan, hogy a Porcelánmanufaktúra inkább női munkaerőt foglalkoztat, és rugalmas munkaidőben foglalkoztatja a nőket elmondható, hogy a herendi nők előnyben részesülnek más, kisebb településeken élő nőtársaikkal szemben.

A nők viszonylag kedvezőnek mondható helyzete ellenére a helyzetelemzés készítése során igyekeztünk feltérképezni, hogy léteznek-e a településen, vagy a megyeszékhelyen olyan programok, amik kifejezetten a nők munkaerő-piaci esélyegyenlőségének megvalósulását szolgálják.

A Veszprém Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja tájékoztató, hogy az általuk is megvalósuló HEFOP, TÁMOP 1.1.1, TÁMOP 1.1.2, és a TÁMOP 1.1.3. programok egyik célja – többek között –, hogy a nőket a munkaerő-piacra segítse, komplex, személyre szabott, a helyi munkaerő-piaci lehetőségekhez és igényekhez igazodó szolgáltatásokkal és támogatásokkal. A nők bevonása ezen programokba több mint 50%-os.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nappali gyermekfelügyeleti szolgáltatások hiánya	Igényfelmérés után – védőnői szolgálat –, esetlegesen családi napközis létrehozása Oktatási intézmények nyitvatartási idejének módosítása Házi vagy családi gyermekfelügyelet megoldásának elősegítése

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

Tény, hogy soha nem volt annyi idős ember a világon, mint napjainkban. Tény az is, hogy a korcsoporton belül is nő az arányuk. A társadalmak előregedése globális problémává lett, különösen a fejlett ipari térségekben, országokban, így az Európai Unióban és Magyarországon is.

Az idősödéssel párhuzamosan csökken a fiatal korosztályok aránya, az öregedési index egyre kedvezőtlenebbé válik. A megváltozott helyzet kezelésére ismert nemzetközi szervezetek új időspolitikai célokat, deklarációkat fogalmaztak meg, amelyeket figyelembe vettek a magyar idősügyi koncepció megalkotói is.

Paradigmaváltás történt az időpolitikában. A korábbi deficitmodellt – amely főleg a veszteségekre összpontosított (egészség- és teljesítményromlás) – felváltotta a fejlődésmodell. Ebben az új modellben előtérbe kerül:

- meglévő képességek megőrzése és fejlesztése
- a széles körű aktivitás
- az eddig nem használt képességek előhívása és
- az új kihívásokra való reagálás képességének kialakítása.

A modell a passzivitás helyett az idős emberek aktivizálását célozza meg. A törekvések arra irányulnak, hogy az idősök (újra) bevonhatóak legyenek a társadalomba. Fontossá válik a felnőttoktatás, az egész életen át tartó tanulás (life long learning), és a generációk közötti kapcsolatok javítása. A fejlett társadalmakban – részben a várható élettartam növekedésének hatására – új értelmet nyert az időssé válás folyamata, és maga az időskor fogalma.

Óhatatlanul felmerül a kérdés, hogy kit tekintünk idősnek?

Az Idősügyi Nemzeti Stratégia (2009.) az időskor meghatározásánál több aspektust is figyelembe vesz. Ezek:

- kronológiai életkor (évek száma)
- biológiai életkor (az egészségi állapot függvénye)
- pszichológiai életkor (szubjektív érzés – ki mennyi idősnek érzi magát)
- szociológiai életkor (a társadalom kit mennyire tart idősnek)

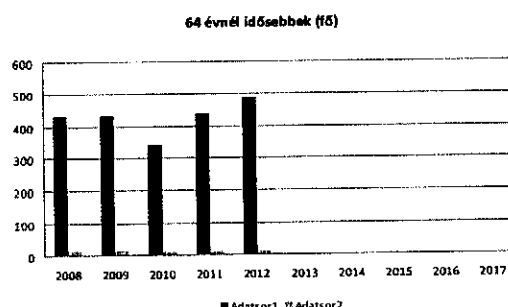
Am az Idősügyi Stratégiában leggyakrabban az Egészségügyi Világszervezet (WHO) életkor szerinti felosztását használják, ami három korcsoportot különböztet meg: idősödők (60-74 évesek), idősök (75-89 évesek) és a nagyon idősök, agg vagy szépkorúak (90 éves és felette). E három csoporthoz tartozó embereket együttesen nevezzük idősöknek.

Fontos feladat, hogy hosszú távon olyan társadalmi és gazdasági környezet kerüljön kialakításra a településen, amelyben az idősödő és az idős emberek minél tovább meg tudják őrizni aktivitásukat. Fontos, hogy teret nyerjen egy újfajta szemléletmód, mellyel növelhető az időskor presztízse, és az idősök iránti szolidaritás.

Ma Magyarországon – egyelőre – az idősök inkább diszkrimináció áldozatai, s nem értékes, integrált, értékteremtő részei társadalmunknak. Országos, és helyi szinten is megoldandó feladattal állunk szemben. Kiemelten fontos cél kell legyen, hogy a településen élő idős emberek megőrizhessék emberi méltóságukat, önállóságukat és autonómiájukat.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A 65 éven felüliek száma a településen 438 fő, az összlakosságon belüli aránya 12.3%. Az öregedési index folyamatosan nő, jelenleg 88.7%.

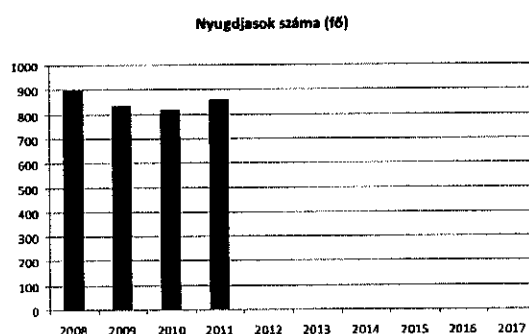
2011. évben a nyugdíjasok száma 859 fő. A nemek aránya szerint a nyugdíjasok 60 %-a nő. A településen 2012. évben 1 fő részesült időskorúak járadékában.

Nyugdíjban és nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma 2011. évben 859 fő volt. A nyugdíjban részesülők között a nők aránya magasabb, 60%. Több a nyugdíjas kort elért nők száma, egyrészt a korcsoportos megoszlás miatt is, mivel a 65 év felettiek 62 %-a nő, másrészt a férfiak halandósága átlagéletkora alacsonyabb a nőéknél.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	340	561	901
2009	331	506	837
2010	335	482	817
2011	339	520	859
2012	n.a	n.a	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az idősek megbecsült tagjai a herendi társadalomnak, és folyamatosan jelen vannak a közösségi életben. Herend német nemzetiség jelentős. Az idősebb generáció küldetésének tekinti, hogy a sváb hagyományokat továbbadja az ifjabb nemzedéknek.

A herendi Nyugdíjasklub tevékenyen működik, sok programot szerveznek, ahol a nyugdíjasok színesen eltölthetik szabadidejüket.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	340	561	901
2009	331	506	837
2010	335	482	817
2011	339	520	859
2012	n.a	n.a	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A Herenden élő regisztrált munkanélküliek 7.5%-a 55 év feletti. Az országos adathoz – 9.8% - képest Herenden magasabb az 55 év felettiek foglalkoztatása. Sokan vannak azonban, akik a nyugdíjazásuk előtt évekig munkanélküliek, számukra a nyugdíjhoz szükséges szolgálati idő megszerzése nehézkes. Fel kell hívni a településen foglalkoztató munkáltatókat, hogy jobban preferálják az 55 éve felettiek alkalmazását, segítve őket a nyugdíjazás elérésében.

6.2.3. számú táblázat – Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	fő	fő	%	fő	fő	%
2008	132	8	6%	39		0%
2009	157	11	7%	56	2	4%
2010	130	8	6%	50	2	4%
2011	107	8	7%	30	2	7%
2012	101	8	8%	20	2	10%

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

b) **tevékeny idős kor** (pl. élethosszig tartó tanulás, idősok, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

A településen a Nyugdíjas Klub fogja össze az idősok szabadidős tevékenységét. A közintézményekben a jogszabályi változások miatt nem foglalkoztatnak nyugdíjasokat. Nincs egyéb munkalehetőség, amelybe bevonhatóak lennének a nyugdíjasok.

c) **hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén**

Nincs információ a nyugdíjaskorúak hátrányos megkülönböztetéséről a foglalkoztatás területén.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) **az idősok egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése**

Herenden két felnőtt, háziorvosi szolgálat biztosítja az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést. A településen egy fogorvosi alapszolgáltatás működik.

Az egészségügyi alapellátáshoz való hozzáférés az idősok számára megoldott, akadálymentes, vizesblokkjaiban akadálymentes mellékhelyiség található.

A munkaidőn kívüli, a munkaszüneti-; valamint az ünnepnapok alkalmával az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátást a megyeszékhelyen működő Egészségügyi Alapellátási Központ látja el. A szakorvosi ellátást a Veszprémi Kórházban tudják igénybe venni az idősok. A buszközlekedés a megyeszékhelyre megfelelő.

A szociális alapszolgáltatásokat az önkormányzat a Veszprémi Kistérségi Többcélú Társulása, mint önkéntes társulás fenntartásában működtetett Egyesített Szociális Intézmény keretében nyújtja. A herendi Idősok Klubja telephelyként működik és a nappali ellátást, a házi segítségnyújtást és szociális étkeztetést biztosítja az idősok számára. 2012. évben a nappali ellátást átlagban 12 fő, a házi segítségnyújtást 14 fő, a szociális étkeztetést 46 fő vette igénybe. A szociális étkeztetés és a házi segítségnyújtás szolgáltatások tekintetében több az igény, mint amelyet az Idősok Klubja el tud látni. A szolgáltatások bővítéséhez azonban a dologi, szakmai és személyi feltételek hiányoznak.

6.3.1. számú táblázat – 64 évnél idősobb népesség és nappali ellátásban részesülő idősokorúak száma

év	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő idősokorúak száma	
	fő	fő	%
2008	432	16	4%
2009	431	15	3%
2010	343	12	3%
2011	438	12	3%
2012	490	12	2%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A szakosított ellátásokat, az ápolást, gondozást nyújtó szociális otthonokat a Veszprém megyei Önkormányzat tarja fenn. A megyében több ilyen intézmény található, de a várakozási idő hosszú szinte mindegyikben.

Egyre több azon idősök száma, akik állandó ápolásra, gondozásra szorulnak. Az idősök családjai nem tudnak otthon maradni és ápolni őket. Inkább gondozókat keresnek vagy „elfekvőben” kórházak rehabilitációs osztályán helyezik el őket magas térítési díj ellenében.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A Művelődési Ház épülete ad helyet a város kulturális csoportjai számára, a városi rendezvények itt kerülnek megszervezésre. A Művelődési Házban működik a városi könyvtár. Rendszeresen ad helyet előadásoknak, továbbképzéseknek, vetélkedőknek. A Herendi Nyugdíjas Klub heti rendszerességgel itt működik. Programjaik: orvosi és egyéb előadások, batusz bálók, kötetlen élménybeszámolók, színházlátogatások, filmvetítések. Az Önkormányzat 2012. évben egy programot szervezett az idősebb csoportok célzott programjaira. Kevés a kulturális program a településen. A városi ünnepeken a nyugdíjasok aktívan részt szoktak venni. Az időskorúaknak és lakosságnak szervezett kültéri programoknak nincs helye, hiányzik a közösségi tér.

c) idősök informatikai jártassága

A 60 éven felüli lakosságra nem jellemző, hogy a számítógépet, internetet használná. Az 50 év felettiek között egyre emelkedik azon személyek száma, aki használja az internetet, legfőképpen a családtagokkal való kapcsolattartás miatt. A 60 év felettiek viszont nem rendelkeznek internetes és számítógépes ismeretekkel.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A nappali ellátást igénybe vevők száma 2012. évben 12 fő volt. Az Idősök Klubja próbál színes programokat szervezni az idősök számára. Működik a településen több civil szervezet, pl. Viktória Táncgyűlés, Szent Euszták kórus, amelynek sok időskorú tagja van. A fellépésre viszont kevés lehetőség van.

A Nyugdíjasklub tagjai heti rendszerességgel találkoznak, programokat, kirándulásokat szerveznek. A nyugdíjasklub által szervezett programokat az önkormányzat anyagi forrásokkal támogatja.

Jellemző Herendre is a gyerek és idősebb korosztály közötti generációs szakadék, nincs kapcsolat és párbeszéd közöttük. Néha az iskolába hívnak meg időseket az egyes kézműves szakmák bemutatása, vagy a világháborúról való beszélgetés tárgyában. Ezeket az eseményeket, programokat rendszeressé kellene tenni.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az önkormányzat által az idősöknek szervezett programok száma 2011-ben, és 2012-ben rendkívül kevés volt.	Közösségi programok szervezése: Kortárs Ki, mit, tud? Egészségnap
Időskorúak ellen elkövetett bűncselekmények száma növekszik	Bűnmegelőzéssel kapcsolatos információs nap Térfigyelő kamera rendszer kiépítése
A szabadtéri rendezvényeknek nincs megfelelő helye, nincs közösségi tér a településen	Közösségi tér, szabadtéri színpad kialakítása
Időskorúak számára biztosított szolgáltatások száma kevés	Idősök Klubja szolgáltatásainak kibővítése- épület felújítása, akadálymentesítése
Bennlakásos szociális intézmény hiánya, idősök ápolása, gondozás nem megoldott	Bennlakásos szociális intézmény létrehozásának vizsgálata
Idősebb korosztálynak nincsenek számítógépes, internetes alapismereteik	Számítógépes, internetes alapismeretek bővítése
Az idősök és a gyerekek között nincs kapcsolat, tapasztalat és hagyományátadás.	Nagyi-Unoka programok, szakkörök szervezése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A történelem során eltérő korokban és eltérő helyeken újra és újra előkerült a testi és szellemi hiányokkal, fejlődési elmaradottsággal született emberekkel való foglalkozás kérdésköre. A XIX század tendenciái újra kedvezni látszanak annak az egyébként több ezer éves gondolatnak, hogy a sérült emberek olyan teljes jogú tagjai a társadalomnak, akik a többségi társadalom tagjainak gondoskodására szorulnak. Emberi méltóságukat mindig, minden körülmények között tiszteletben kell tartani. Nem csak feladatunk, hanem erkölcsi kötelezettségünk felkarolásuk, és a társadalomba való befogadásuk elősegítése.

A fogyatékoság, a valamiben való akadályozottság számos területen jelentkezhet. A legelterjedtebb felfogás szerint fogyatékos személy: aki

- érzékszervi (különösen látás- és hallásbéli) és/vagy
- mozgásszervi és/vagy
- testi teljességét és/vagy
- értelmi képességeit

jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

Az Európai Unióban a fogyatékossgal élő emberek valamint a tartós egészségügyi problémákkal küzdők aránya eléri a 15%-ot. 2001. évi népszámlálási adatok alapján hazánkban a fogyatékkal élők száma 577 000 fő volt, ami az összlakosság 5.7%-át tette ki. A fogyatékkal élők aránya a kor előrehaladtával egyre nő, így a 60 éven felüliek esetében közel 38%. Ez az arányszám nem tartalmazza a krónikus betegségekkel, és más súlyos egészségügyi problémákkal küzdők számát. A fogyatékossgot leginkább valamilyen tartós betegség idézi elő (43,3%-ban). A fogyatékos személyek 31,8%-a születése óta szenved fogyatékossgban"

A fogyatékosok társadalmi rétegének túlnyomó részét a mozgássérültek alkotják. A 2001. évi népszámlálás kategóriái szerint megállapítható, hogy a fogyatékos személyek közül legnagyobb arányt a testi fogyatékosok és a mozgássérültek képviselik együttesen (43,6%), - ekkor a mozgássérült emberek száma 251 560 volt -, míg az értelmi fogyatékosok aránya megközelítőleg 10%, a vakok és gyengénlátók aránya 14,4%. Az egyéb fogyatékossgban szenvedők aránya az 1990. évi adathoz képest (6,7%) 21,6%-ra növekedett. Hallás-, beszédzavar-fogyatékossgban kb. 10%-uk szenved.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékkal élő emberek elsődleges problémája a fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés hiánya, amely jelentős probléma a kisebb településeken. A fogyatékkal élő emberek célcsoportjával szemben rendkívül jellemző az információhiány, és az ebből fakadó előítéletesség.

A településen élő fogyatékkal, mozgáskorlátozottsággal küzdő lakosokról nincs pontos információja az önkormányzatnak. A fogyatékkal élőkre vonatkozó kevés statisztikai adat nem ad teljes képet a fogyatékkal élők számáról, helyzetéről.

A településen többen vannak, akik a jogszabályok által meghatározott támogatást, ellátást nem kapnak, de mozgásukban, látásukban, hallásukban egészségkárosodtak. A településen a statisztikai adatok szerint 2010. évben a megváltozott munkaképességűek közül 19 fő részesült támogatást. Kiugrást a 2011. év jelent, mivel a jogszabályi változás miatt rokkantsági és rehabilitációs ellátásban sok lakos részesült.

Rendszeres szociális segély olyan személynek, aki egészségkárosodott nem lett megállapítva.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2008	20	0
2009	21	0
2010	19	0
2011	132	0
2012	n.a	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A Fot. 15-16.§-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A fogyatékos személyeket foglalkoztató munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Ha az integrált foglalkoztatás nem megoldható, akkor a fogyatékkal élők számára a védett, azaz speciális munkahely létesítésével kell a munkához való jogot biztosítani. Mind a munkakörnyezet átalakítását, mind a védett munkahely létesítését a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

A fogyatékkal élő munkavállaló az aki, a jogszabály szerint fogyatékos, vagy aki elismerten fizikai, elmebeli vagy pszichológiai károsodásban szenved. A megváltozott munkaképességű munkavállaló az, aki rehabilitációs ellátásban részesül, aki a 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesül.

Településen nem működik olyan munkáltató, amely kifejezetten megváltozott munkaképességű vagy fogyatékkal élő munkaeőrt foglalkoztat. A munkáltatóknál nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak a különleges eszközök és feltételek. Közfoglalkoztatásban és az önkormányzati intézményekben nincs fogyatékkal élő alkalmazott.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A fogyatékos személyeket az akadályozottságuk és a munkahelyek akadálymentesítettségének hiánya miatt nem foglalkoztatják, illetve nem a végzettségüknek és képzettségüknek megfelelő munkahelyeken.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Önálló életvitelt támogató intézmények nincsenek a településen. A fogyatékos személyeknek a támogató szolgálat nyújt alapszolgáltatást. A támogató szolgálat többek között közösségi és szabadidős szolgáltatások elérésében (szállítás) ad támogatást, továbbá az igénybevevő környezetében, lakásán nyújt fejlesztést, gondozást, segíti az önálló életvitelt, támogatja az önérdék-érvényesítést.

Támogató szolgáltatás nem elérhető a településen. A Move Béta Emberiesség Integrált Támogató Szolgálat ellátási területéhez tartozik Herend. A Támogató Szolgálathoz azonban olyan sok település és kevés jármű és gondozó tartozik, hogy a kellő segítséget kapacitás hiányban nem tudja nyújtani településünkön.

A nappali ellátás a saját lakókörnyezetében élő fogyatékos személyeknek napközben nyújt fejlesztést, étkeztést, segít az önálló életvitelben. Nappali ellátásban részesülő személyek közül 1 fő volt fogyatékkal élő. Az Idősek Klubja mindenben segíti ellátottjaik közül a fogyatékkal élőket.

7.1.2. számú táblázat – Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2008	0	0	0
2009	0	0	0
2010	0	0	0
2011	1	0	0
2012	1	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar;

Kifejezetten fogyatékkal élő emberek részére programok nem kerülnek megszervezésre a településen. A fogyatékkal élők közül többen tagjai a Mozgáskorlátozottak Aktív Egyesületének. Az Egyesület vezetői, tagjai áldozatos munkájával sokféle programot, rendezvényt szervez tagjaiknak, mint kosárlabdázás, tánc, vitorlázás, kirándulások.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Az alábbiakban felsoroljuk és röviden ismertetjük azokat az ellátási formákat, amelyeket jogszabályok biztosítanak a fogyatékkal élő személyek számára.

Ellátási formák:

Fogyatékosági támogatás

A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzübeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Rokkantsági járadék

A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében, aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.

Közlekedési kedvezmény

A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult.

Parkolási igazolvány

Parkolási igazolványra az a személy jogosult,

- aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
- aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
- akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül

Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

Szociális alapszolgáltatások

étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás

Szakosított ellátási formák

ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

E témakörben a helyi adatgyűjtés még a partnerek bevonásával is csak minimális eredményekkel volt lehetséges. Sem a helyi önkormányzatok, sem az egyéb ellátást nyújtó intézmények nem tartják nyilván, hogy az adott pénzübeli illetve természetbeni ellátásban részesülők fogyatékos emberek-e, mert ezeknél az ellátási formáknál a szociális rászorultság az elsődleges. Bizonyos ellátásokat a Magyar Államkincstár folyósít, de megkeresésünkre ők sem tudtak adatot szolgáltatni a fogyatékosok ellátásával kapcsolatban.

Közlekedési kedvezményt 2012. évben az önkormányzat 6 fő részére állapított meg. Parkolási igazolványt a herendi önkormányroda 9 fő részére állított ki. Közgyógyellátást 19 fő vette igénybe 2012. évben, akik rokkantsági ellátásban részesülnek.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fogyatékkal élő személyeknek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. A fogyatékos személyek számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférést a közérdekű információkhoz jutás, a közszolgáltatásokhoz jutás terén. A közlekedési rendszereknek, a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek (beleértve a jelző-és tájékoztató berendezéseket is) alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. A közhasznú parkolóban a közlekedésben akadályozott fogyatékos személyek részére a külön jogszabályban meghatározottak szerinti megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A középületek akadálymentesítése változó. A polgármesteri hivatal által nyújtott szolgáltatások – önkormányroda, városgondnokság, szociális igazgatás, adóügyek...stb – akadálymentesen elérhetők. Az általános iskola akadálymentesítése nem megoldott. Óvoda akadálymentesen megközelíthető. Az egészségügyi alapellátás intézményei szintén akadálymentesen megközelíthetők. A mozgáskorlátozottak számára kialakított parkolóhelyek hiányoznak a középületek környékén. Az akadálymentesítés kizárólag a fizikai akadálymentesítésre koncentrál, az infokommunikációs akadálymentesítés teljes mértékben hiányzik.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Herendi Postahivatal, Herendi Művelődési Ház, valamint egy élelmiszerüzlet megközelíthető akadálymentesen. Az Egészségház részben akadálymentesített, de a rámpák dőlésszögei és felületképzése nem az előírásoknak megfelelőek, illetve nincs parkolóhely kialakítva az épület közelében. A közösségi közlekedés, illetve annak infrastruktúrája nem akadálymentes. Az üzletek túlnyomó többsége nem akadálymentesített. A helyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés nem akadálymentes. A települési sportprogramokhoz való hozzáférés nem akadálymentes. Az iskolai sportcsarnokot részben tudják igénybe venni a mozgáskorlátozott személyek a fizikai akadálymentesítés hiánya miatt. Az infokommunikációs akadálymentesítés teljes mértékben hiányzik a településen. Az önkormányzatnak nincsenek adatai a lakóépületek átalakítására vonatkozóan.

A Mozgássérültek Aktív Egyesülete látja el a környékbeli fogyatékos személyek érdekképviselését, illetve nagy erőfeszítésekkel programokat, rendezvényeket szerveznek tagjaiknak.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A Porcelánmanufaktúra kiemelt figyelmet fordít főleg a turisták által látogatott múzeum és Minimanufaktúra épületének akadálymentesítettségére. Az épületekben lift és felvonó segíti a mozgáskorlátozottak közlekedését. A Manufaktúrán kívül nincsenek akadálymentesített munkahelyek.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A közösségi közlekedés-, valamint a közösségi terek nem akadálymentesek. A buszváró épületének és környékének rendbetétele, akadálymentesítése alapvető szükséglete a fogyatékkal élőknek és a kisgyermekes családoknak. A járdák és gyalogátkelőhelyek akadálymentesítése folyamatos munkát igényel.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Nincs megoldva a településen a fogyatékkal élő emberek ellátása, szolgáltatásokba való bevonása. A fogyatékkal élők mindennapi közlekedését, orvosi ellátásra való eljutását segítené a Támogató Szolgálat. A szolgálat leterheltsége miatt azonban nem tudja biztosítani a fogyatékkal élők orvoshoz, rendezvényre történő szállítását. A herendi fogyatékkal élőket a veszprémi székhelyű Éltés Mátyás Értelmi Fogyatékosok Nappali Intézménye és Gondozóháza

fogadja. Az intézmény nappali ellátást és átmeneti elhelyezést nyújt a középsúlyos értelmi fogyatékos, a gyengénlátó, a nagyothalló, a siket, a közepesen mozgáskorlátozott, a Down-szindróma, az autista, a pszichiátriai beteg, a beszéd fogyatékos személyek számára.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az önkormányzat kimondottan a fogyatékkal élőkre vonatkozó támogatást, segítyt nem állapított meg a helyi rendeleteiben. Az információszolgáltatással segíti a fogyatékkal élőket, hogy a részükre járó támogatásokat, szolgáltatásokat elérjék.

A településen a fogyatékkal élő személyek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportok. Az önkormányzatnak kiemelt feladata, hogy olyan környezetet teremtsen, hogy egyenlő esélyekkel élhessenek a lakhatás, a közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Támogató Szolgálat hiánya	A környéken működő Támogató Szolgálattal szoros együttműködés kiépítése
Közüntézmények akadálymentesítése	Önkormányzati tulajdonú épületek felújítása komplex akadálymentesítés megvalósítása
Közösségi közlekedés nem akadálymentesített	Buszpályaudvar felújítása, akadálymentesítése Önkormányzati tulajdonú utak, járdák, csapadékelvezető rendszer felújítása, karbantartása
Nincsenek programok a fogyatékkal élő emberek, és családjaik számára	Közösségépítés, olyan programok szervezése, melyek a fogyatékkal élő emberek helyi integrációját elősegítik
Oktatás, információhiány, előítélet	Érzékenyítő programok, esélyórák, előadások szervezése a településen és az iskolában.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítését támogatandó 2013. május 6-án létrehoztuk az ún. Helyi Esélyegyenlőségi Program Fórumot (továbbiakban: HEP Fórum). A HEP Fórum tájékoztattuk a vonatkozó jogszabályokról, a Program és a jövőben kialakítandó együttműködés céljairól, és annak fontosságáról. A HEP Fórum létrehozásával valamennyien egyetértettek. (A HEP Fórum alakuló ülésének jegyzőkönyvét, valamint a részvételt bizonyító jelenléti ívet a 2. számú melléklet tartalmazza.)

A HEP Fórum megalakítását követően a partnerszervezetekkel való együttműködés elsőként az adatgyűjtésre, majd az adatgyűjtés közel három hetes időszakának lezárását követően az adatok elemzésére terjedt ki. A problémás területek feltárása és az intézkedési területek meghatározása szintén partneri együttműködés keretében valósult meg.

A Program szöveges részének elkészültét követően – 2013. június 6-án – hívtuk újra össze a HEP Fórumot. Megalakítottuk a munkacsoportokat. A fórumról szóló jegyzőkönyvet a 3. számú melléklet tartalmazza. A HEP Fórumot követően került sor a korábban már beazonosított problémák megoldására szolgáló intézkedési tervek kidolgozására. Az intézkedési terveket az adott szakterületen tevékenykedő partnerek közreműködésével készítettük el.

A kész intézkedési tervek elfogadására, valamint a Helyi Esélyegyenlőségi Program véglegesítésére újabb Fórum ülést hívtunk össze 2013. július 10-én. A Fórum jegyzőkönyvét a 4. számú melléklet tartalmazza.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtását széles körű nyilvánosság biztosításával végezzük. A HEP végleges változatát elhelyezzük a város, valamint lehetőség szerint valamennyi, a végrehajtásban résztvevő partnerintézmény honlapján.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Nincs információ a szegregátumban élők számáról, helyzetéről, összetételéről	Bányatelepen élők helyzetének, társadalmi viszonyainak feltérképezése
	Szegregátum, nem kielégítő szociális hálózval	Tanyagondnoki szolgálat létrehozása a külterületen
	A szegregátumban élők munkába állásának nehézségei a közlekedés elégtelensége és a gyermekfelügyelet hiánya miatt	Közlekedés javítása – Bányatelepre kivezető út felújítása, szilárd burkolattal való ellátása
	A bányatelepen nincs az EU-s normáknak megfelelő játszótér	EU-s szabványoknak megfelelő játszótér kialakítása a Bányatelepen
	A mélyszegénységben élők bevételi lehetőségei korlátozottak	Helyi piac bevezetése – a kiskertekben megtermelt és feldolgozott termékek eladására Közösségi kertek létrehozása – több közfoglalkoztatott alkalmazása érdekében
	Nincs információ a szakipari munkákat, szolgáltatásokat nyújtók és igénybevevők, az eladni és vásárolni szándékozók között	Helyi aranyoldal kialakítása a városi honlapon
	Mélyszegénységben élők ügyeinek intézését elősegítő információs és infrastrukturális feltételek nem adóttak	Információs és infrastrukturális fejlesztés a Családsegítő Szolgálatnál
Gyermekek	A közoktatási intézmények nem akadálymentesítettek	Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés a közoktatási intézményekben
	Fogyatékos gyermekeket nem tudnak ellátni az oktatási intézmények, nem megoldott a fejlesztésekre való elszállítás	A fogyatékos és fejlesztést igénylő gyermekek speciális oktatási intézménybe, kezelésre való eljuttatásának megoldása
	Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátása nem megfelelő	Szabadidős tevékenységek szervezése, ruha-és játékbörze szervezése, életvezetési,- gyermeknevelési előadások szervezése
	Nappali felügyelet megoldása hiányos	Nyári napközi megszervezése, nyári táborozási lehetőség kialakítása

	Közétkeztetés feltételei nem megfelelőek, az óvoda külső szolgáltatótól vásárolja az ételt, nem megoldott a nyári étkeztetés	Egészséges gyermek és felnőtt étkeztetés
Idősek	Az időseknek szervezett programok száma kevés	Közösségi programok szervezése: Kortárs Ki, mit, tud? Egészségnap
	Időskorúak ellen elkövetett bűncselekmények száma növekszik	Bűnmegelőzéssel kapcsolatos információs nap, Térfigyelő kamera rendszer kiépítése
	A szabadtéri rendezvényeknek nincs megfelelő helye, nincs közösségi tér a településen	Közösségi tér, szabadtéri színpad kialakítása
	Időskorúak számára biztosított szolgáltatások száma kevés	Idősek Klubja szolgáltatásainak bővítése-épület felújítása, akadálymentesítése
	Bennlakásos szociális intézmény hiánya, idősek ápolása, gondozása nem megoldott	Bennlakásos szociális intézmény létrehozásának vizsgálata
	Az idősebb korosztálynak nincsenek számítógépes ismereteik	Számítógépes, internetes alapismeretek bővítése
	Az idősek és a gyerekek között nincs kapcsolat, tapasztalat, hagyományátadás	Nagyi-Unoka programok, szakkörök szervezése
Nők	Nappali gyermek felügyeleti szolgáltatások hiánya	Igényfelmérés után családi napközik létrehozása Oktatási intézmények nyitvatartási idejének módosítása Házi vagy családi gyermekfelügyelet megoldásának elősegítése
Fogyatékkal élők	Támogató Szolgálat hiánya	A környéken működő Támogató Szolgálattal szoros együttműködés kiépítése
	Közüntézmények akadálymentesítése	Önkormányzati tulajdonú épületek felújítása, komplex akadálymentesítése
	Közösségi közlekedés akadálymentesítése	Buszpályaudvar felújítása, akadálymentesítése, Belterületi utak, járdák, csapadékelvezető rendszer felújítása, karbantartása
	Nincsenek programok a fogyatékkal élő emberek, és családjaik számára	Közösségépítés, olyan programok szervezése, melyek a fogyatékkal élő emberek helyi integrációját elősegítik
	Oktatás, információhiány, előítélet	Érzékenyítő programok, esélyórák, előadások szervezése a településen és az iskolában

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Bányatelepen élők helyzetének, társadalmi viszonyainak feltérképezése	Aktor: önkormányzat, családgondozó, szociális gondozó, védőnő Partner: lakosság, iskola, óvoda, családsegítő szolgálat, idősek klubja, védőnői szolgálat
	Tanyagondnoki szolgálat létrehozása a külterületen	Aktor: önkormányzat , családgondozó, szociális gondozó Partner: lakosság, iskola, óvoda, családsegítő szolgálat
	Bányatelepre kivezető út felújítása, szilárd burkolattal való ellátása	Aktor: önkormányzat , kivitelező cég Partner: önkormányzat, tervező, kivitelező cég, vállalkozók
	Játszótér kialakítása a Bányatelepen	Aktor: önkormányzat , kivitelező cég Partner: önkormányzat, lakosság, kivitelező cég
	„Herendi Egészségkert”- Helyi piac bevezetése a kiskertekben megtermelt és feldolgozott termékek eladására	Aktor: Önkormányzat , Művelődési Ház, civil szervezet Partner: Önkormányzat, Művelődési Ház, civil szervezet, lakosság
	Közösségi kertek kialakítása	Aktor: önkormányzat , Partner: önkormányzat, vállalkozók, iskola
	Helyi aranyoldal kialakítása a városi honlapon	Aktor: önkormányzat , civil szervek Partner: önkormányzat, civil szervek, önkéntesek
	Információs és infrastrukturális fejlesztés a Családsegítő Szolgálatnál	Aktor: önkormányzat, Családsegítő Szolgálat Partner: önkormányzat, Családsegítő Szolgálat, lakosság
Gyermekek	Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés a közoktatási intézményekben	Aktor: önkormányzat , pályázatkészítő, kivitelező Partner: önkormányzat, kivitelező cég, rehabilitációs szakértő
	A fogyatékos és speciális fejlesztést igénylő gyermekek speciális oktatási intézménybe, kezelésre való eljutásának megoldása	Aktor: önkormányzat, Támogató Szolgálat , szülők Partner: önkormányzat, Támogató Szolgálat, szülők
	Szabadidős tevékenységek szervezése, ruha-és játékbörze szervezése	Aktor: önkormányzat, iskola, óvoda, Családsegítő Szolgálat, védőnők Partner: önkormányzat, iskola, óvoda, Családsegítő Szolgálat, védőnők
	Jó szülő vagyok”- életvezetési és gyermeknevelési előadássorozat	Aktor: önkormányzat, Családsegítő Szolgálat, védőnők , szülő Partner: önkormányzat, Családsegítő Szolgálat, védőnők, szülő
	Nyári napközi megszervezése	Aktor: önkormányzat , iskola, családsegítő szolgálat, védőnők Partner: önkormányzat, iskola, családsegítő szolgálat, védőnők, pedagógusok, szülők

	Egészséges gyermek és felnőtt étkeztetés	Aktor: önkormányzat , iskola, Idősek Klubja, Családsegítő Szolgálat, beszállítók Partner: önkormányzat, iskola, Idősek Klubja, Családsegítő Szolgálat, beszállítók
Idősek	Kortárs Ki, mit, tud?	Aktor: önkormányzat, Művelődési Ház , Nyugdíjasklub Partner: önkormányzat, Művelődési Ház, Nyugdíjasklub, lakosság
	Egészségnap	Aktor: önkormányzat, házi orvosi szolgálatok, védőnők , művelődési ház Partner: önkormányzat, házi orvosi szolgálatok, védőnők, művelődési ház, lakosság
	Közösségi tér, szabadtéri színpad kialakítása	Aktor: Önkormányzat , Művelődési Ház, kivitelező, tervező, civil szervek Partner: Önkormányzat, Művelődési Ház, kivitelező, tervező, civil szervek
	Bűnmegelőzéssel kapcsolatos információs nap	Aktor: önkormányzat, Polgárőrség, Rendőrség , ESZI-Idősek Klubja Partner: önkormányzat, Polgárőrség, Rendőrség, ESZI-Idősek Klubja
	Térfigyelő kamera rendszer kiépítése	Aktor: önkormányzat , Rendőrség, Polgárőrség, kivitelező cég Partner: önkormányzat, Rendőrség, Polgárőrség, kivitelező cég
	Idősek Klubja szolgáltatásainak bővítése – épület felújítása, akadálymentesítése	Aktor: önkormányzat, ESZI-Idősek Klubja , kivitelező Partner: önkormányzat, ESZI-Idősek Klubja, kivitelező, idősek
	Bennlakásos szociális intézmény létrehozásának vizsgálata	Aktor: Önkormányzat, ESZI-idősek Klubja , Nyugdíjas Klub Partner: Önkormányzat, ESZI-idősek Klubja, Nyugdíjas Klub
	Számítógépes, internetes alapismeretek bővítése	Aktor: Önkormányzat, ESZI-idősek Klubja, Nyugdíjas Klub Önkormányzat, ESZI-idősek Klubja, Nyugdíjas Klub
	Nagyi-Unoka programok, szakkörök szervezése	Aktor: Önkormányzat, ESZI-idősek Klubja, Nyugdíjas Klub Önkormányzat, ESZI-idősek Klubja, Nyugdíjas Klub
Nők	Családi napközi létrehozása	Aktor: önkormányzat , Gyerekjóléti Szolgálat, védőnők, vállalkozó Partner: önkormányzat, vállalkozó, szülők,
	Házi, vagy családi gyermekfelügyelet megoldásának elősegítése	Aktor: önkormányzat , Gyerekjóléti Szolgálat, védőnők, szülők Partner: önkormányzat, szülők
Fogyatékkal élők	Támogató Szolgálattal szorosabb együttműködés	Aktor: önkormányzat , Támogató Szolgálat Partner: önkormányzat, Támogató Szolgálat
	Önkormányzati tulajdonú épületek felújítása, komplex akadálymentesítése	Aktor: önkormányzat , kivitelező cég Partner: önkormányzat, intézmények, rehabilitációs szakember

	Buszpályaudvar felújítása, akadálymentesítése	Aktor: önkormányzat , tervező, kivitelező Partner: önkormányzat, tervező, kivitelező
	Belterületi utak, járdák, csapadékelvezető rendszer felújítása, karbantartása	Aktor: önkormányzat , kivitelező, útügyi hatóság, vízügyi hatóság Partner: önkormányzat, kivitelező, útügyi hatóság, vízügyi hatóság, közfoglalkoztatottak
	Programszervezés a fogyatékkal élők számára	Aktor: önkormányzat, Mozgáskorlátozottak Aktív Egyesülete , házi orvosi szolgálatok, védőnők, Családsegítő Szolgálat Partner: önkormányzat, Mozgáskorlátozottak Aktív Egyesülete, házi orvosi szolgálatok
	Esélyegyenlőségi órák, előadások szervezése	Aktor: önkormányzat, iskola, Mozgáskorlátozottak Aktív Egyesülete , házi orvosi szolgálatok, védőnők, Családsegítő Szolgálat Partner: önkormányzat, iskola, Mozgáskorlátozottak Aktív Egyesülete, házi orvosi szolgálatok

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák nincsenek kirekesztve.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők munkához jussanak és jobb anyagi, szociális, lakhatási körülmények közé kerüljenek.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészséges fejlődését, hasznos szabadidő eltöltését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek környezetére, biztonságára.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az esélyegyenlőséget, a munkába járás megkönnyítését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők esélyegyenlőségére, célunk, hogy a közszolgáltatásokat maradéktalanul igénybe tudják venni.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Bányatelepen élők helyzetének, társadalmi viszonyainak feltérképezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nincs adat a szegregátumban élők számáról, helyzetéről, összetételéről
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Cél: A bányatelepen élő lakosság feltérképezése (korösszetétel, munkanélküliség, szociális, anyagi, lakhatási viszonyok, hátrányos helyzet, kisebbséghez tartozás szempontjából) és a problémák beazonosítása R: A lakosság felkeresése, anyagi, szociális, lakhatási viszonyok feltérképezése K: Lakossági fórum segítségével a problémák beazonosítása H: intézkedési, fejlesztési irányvonalak meghatározása a szegregátumban élők helyzetének javítása érdekében
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés kérdőív formájában a családgondozók, szociális gondozók és védőnő bevonásával Lakossági fórum tartása a problémák beazonosítására Intézkedések megfogalmazása és tétele a problémák kezelésére
Résztvevők és felelős	Települési önkormányzat, Herend Környéki Önkormányzatok Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Eszi-Idősek Klubja, Védőnői Szolgálat
Partnerek	Önkormányzat, lakosság, iskola, óvoda, családsegítő szolgálat, idősek klubja, védőnői szolgálat
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2014.12.31. K: 2015.12.31. H: 2016.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	R: Az adatgyűjtéssel pontosabb információt kapunk a szegregátumban élők helyzetéről (kérdőívek) K: Lakossági elégedettség növekszik. A lakossági fórumon a lakosság elmondhatja az őt érintő problémákat, javasolhat megoldásokat, fejlesztési lehetőségeket (jegyzőkönyv a lakossági fórumról) H: Széles társadalmi részvétellel kialakított fejlesztési irányok meghatározása a problémák kezelésére (új intézkedések a HEP módosításában) Fenntarthatóság: hosszú távú
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Lakosság érdektelensége – személyes megkereséssel az érdektelenség csökkenthető Túlzott elvárások a telep fejlesztésére – az anyagi, szociális lehetőségekről tájékoztatás
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, Irodaszer költség (kérdőívezéshez papír, tintapatron) gépkocsi használat költsége

Intézkedés címe:	Tanyagondnoki Szolgálat létrehozása a külterületen
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A szegregátumban nem kielégítő a szociális háló, a gyermekek és hátrányos helyzetű lakosok nehezen jutnak el a buszjárat elégtelensége miatt a közoktatási intézményekbe, orvoshoz, nehézkes a bevásárlás megoldása is.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Cél: A külterületen és szegregátumban élők segítése a Tanyagondnoki Szolgálat létrehozásával. A gyermekek iskolába, óvodába, a felnőttek orvoshoz, vizsgálatokra, munkahelyre, buszra történő szállításának megoldása. A bevásárlás, gyógyszer kiváltás segítése. R: A Szolgálat működési feltételeinek, a jogszabályi háttérnek áttekintése, igények felmérése, pályázat benyújtása a kisbusz vásárlására K: A szolgálat létrehozása, kisbusz vásárlása, működési engedély megkérése, munkaerő felvétele, szolgálat működtetése H: igényekhez igazodó szolgáltatás
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A Szolgálat működési feltételeinek, a működési engedély kiadásával kapcsolatos jogszabályi előírások áttekintése, üzemeltetésre költségvetés összeállítása A Szolgálat működésének beindítása, kisbusz vásárlása, munkaerő felvétele, képzésre történő elküldése, működési engedély megkérése az illetékes hatóságtól, a szolgáltatás Igények folyamatos felmérése és azokhoz igazodó költséghatékony szolgáltatás nyújtása
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, Idősek Klubja, Családsegítő Szolgálat, szegregátumban élő lakosság
Partnerek	Önkormányzat, Idősek Klubja, Családsegítő Szolgálat, szegregátumban élő lakosság
Határidő(k) pontokba szedve	R: 1-8 hónap K: 8-16 hónap H: 2 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	A szegregátumban élő lakosság segítése a Tanyagondnoki Szolgálat működtetésével R: költségvetés, üzemeltetési számítás K: működési engedély, felvett munkaerő, vásárolt kisbusz száma H: szolgáltatást igénybe vevők száma Hosszan fenntartható
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pénzügyi forrás hiánya- pályázati lehetőség keresése Üzemeltetés többbe kerül, mint a befolyó bevételek – normatívák, bevételi források áttekintése Szolgáltatást kevesen igénybe vevők- felmérés a Bányatelepen élő lakosság körében
Szükséges erőforrások	Pénzügyi forrás- pályázati támogatás, humánerőforrás- megfelelő képzettségű szakember felvétele

Intézkedés címe:	Bányatelepre kivezető út felújítása, szilárd burkolattal való ellátása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Herendről a Bányatelepre kivezető összekötőút rossz állapotban van, göröngyös, nagy esőzés után nehezen járható, az út nyomvonala a kijelölt úttól eltér. Az összekötőút nehezen járható személygépjárművel, motorral és kerékpárral is.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Cél: A Bányatelepre kivezető út felújítása, nyomvonalának visszahelyezése a kijelölt úttal egyezően, esetlegesen szilárd burkolattal történő ellátása a biztonságos közlekedés érdekében. Elsődleges cél a bányatelepi lakosok Herendre történő biztonságos közlekedésének megteremtése, másodlagos cél a kerékpáros forgalom számára használható út, illetve a horgásztó megfelelő megközelíthetőségének kialakítása R: az út nyomvonalának vizsgálata, terveztetés, pályázatfigyelés K: pályázat benyújtása, támogatók felkutatása, kivitelezés H: út folyamatos karbantartása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A kijelölt nyomvonal kimérése, útfelújítás terveztetése, aktuális pályázatok figyelése Tervek elkészülte után pályázat benyújtása, mezőgazdasági vállalkozók bevonása az út felújításba, út felújítás, szilárd burkolattal való ellátás kivitelezése Az út folyamatos karbantartása
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, tervező, mezőgazdasági vállalkozók
Partnerek	Önkormányzat, tervező, mezőgazdasági vállalkozók
Határidő(k) pontokba szedve	R: 0-12 hónap K: 12-24 hónap H: 5 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A Bányatelepről kivezető út közlekedésre biztonságossá válik. R: terv K: benyújtott pályázat, bevont vállalkozó, felújított út hossza, az úton közlekedők száma H: karbantartott út hossza Hosszú fenntarthatóság
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Terveztetés, nyomvonal kijelölés magas költsége – helyi tervező, támogatók felkutatása Mezőgazdasági gépek tönkreteszik az utat- mezőgazdasági vállalkozók bevonása a kivitelezésbe, folyamatos karbantartásba
Szükséges erőforrások	Anyagi erőforrás- pályázati forrás és támogatói adományok, tervező, kivitelező

Intézkedés címe:	Játszótér kialakítása a Bányatelepen
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A külterületi Bányatelepen nincs az EU-s normáknak megfelelő játszótér.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A településhez tartozó külterületi Bányatelepen a szülők által kialakított játszótér nem biztonságos és az EU-s normáknak sem felel meg. Az önkormányzat a megfelelő pályázati források elnyerését követően a Bányatelepen élő felnőtt lakossággal együttműködve, modern, biztonságos játszótér épít. Cél a gyermekek biztonságos mozgásterének kialakítása. R: pályázati lehetőségek feltárása. K: pályázat benyújtásához szükséges dokumentáció beszerzése. Pályázatírás. H: biztonságos játszóhely kialakítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Pályázatfigyelés, pályázatkészítés. Kivitelező kiválasztása, munkák megkezdése. Lakosság bevonása. Játszótér folyamatos ellenőrzése, karbantartása.
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, pályázatkészítő, kivitelező
Partnerek	Gyermekek, szülők, önkormányzat, kivitelező cég
Határidő(k) pontokba szedve	R: 1-6 hónap (megfelelő pályázat esetén) K: 6-12 hónap (a pályázati lehetőség megjelenésétől függően) H: 12-24 hónap
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Lakossági elégedettség nő, biztonságosabb időtöltés a gyerekek részére, hasznos szabadidő eltöltés R: beadott pályázatok K: kialakított játszótér nagysága, felállított játszótéri eszközök száma H: a játszótér használok száma Fenntarthatóság: hosszú távú a folyamatos karbantartással
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pénzügyi forrás hiánya, korlátozott lehetőségek, lakossági inaktivitás
Szükséges erőforrások	Önerő, pályázati forrás, humánerőforrás a pályázatfigyelésre és írásra

Intézkedés címe:	„Herendi Egészségkert” – helyi piac bevezetése a kiskertekben megtermelt és feldolgozott termékek eladására
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A mélyszegénységben élők, az alacsony jövedelemmel rendelkező lakosok számára a bevételi lehetőségek korlátozottak, a kiskertekben megtermelt zöldség, gyümölcs, továbbá feldolgozott termék eladására nincs hely és lehetőség kialakítva
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Cél: A helyi lakosok által a kiskertekben termelt zöldség, gyümölcs, valamint a háztáji és feldolgozott termékek (pl. lekvár) eladására, illetve a helyi majdnem biotermékek megvásárlására piac létrehozása. A terméket eladók és a vásárlók összekapcsolása. A szokásos piaci árnál alacsonyabb árszinten történő vásárlás, valamint a kistermelőknek, lakosoknak bevételi forrás növelése R: Piac helyének kijelölése, helyi és környékbeli termelők felkutatása, felkeresése K: Piac üzemeltetés feltételeinek megteremtése, piac létrehozása, a szolgáltatás népszerűsítése H: Kapcsolatrendszerek erősítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A piac ideális helyének kijelölése, a helyi lakosok, kistermelők megkeresése, tájékoztatása Piac létrehozása, az üzemeltetés feltételeinek megteremtése, esetlegesen pályázat benyújtása a piac létrehozására, a szolgáltatás népszerűsítése, hirdetése Kapcsolatrendszerek erősítése az eladók és vásárlók között
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, lakosság, Művelődési Ház, civil szerv
Partnerek	Önkormányzat, lakosság, Művelődési Ház, civil szerv
Határidő(k) pontokba szedve	R: 1-6 hónap K: 12-18 hónap H: 3 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Helyi kistermelés növekedése, bio és háztáji termékek népszerűségének növekedése, helyi lakosok bevételeinek növekedése, R: felkeresett lakosok, helyi termelők K: piac nagysága, eladók, vásárlók száma H: eladók, vásárlók száma, termékfajták száma Hosszú távon fenntartható
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Helyi érdektelenség mind az eladói státuszban álló, mind a vásárlói státuszban álló helyi lakosok körében – népszerűsítés, más települések példáinak bemutatása
Szükséges erőforrások	Helyszín, pénzügyi forrás- pályázati lehetőségek kiaknázása, humán erőforrás az üzemeltetés felügyeletére

Intézkedés címe:	Közösségi kertek kialakítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Kevés a közfoglalkoztatottak számára a munkalehetőség, nincs kialakított önkormányzati mezőgazdasági terület, ahol az iskolai konyha részére lehetne zöldséget, gyümölcsöt termelni
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Cél: Közfoglalkoztatottak magasabb arányban történő bevonása a munka világába, mezőgazdasági termelés növelése, az iskolai konyha részére zöldség, gyümölcsstermesztés R: önkormányzati terület kijelölése, pályázat benyújtása a közfoglalkoztatásra K: közfoglalkoztatás keretében terület megművelése, termények felhasználása az iskolai konyhán, termények piaci árnál alacsonyabb áron való értékesítése a helyi piacon, segélyként történő eljuttatása a mélyszegénységben élők részére H: mezőgazdasági termelés felfuttatása, bővítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	önkormányzati terület kijelölése, pályázat benyújtása a közfoglalkoztatásra, a munka irányítására munkaerő felvétele közfoglalkoztatás keretében terület megművelése, termények felhasználása az iskolai konyhán, termények piaci árnál alacsonyabb áron való értékesítése a helyi piacon, segélyként történő eljuttatása a mélyszegénységben élők részére mezőgazdasági termelés felfuttatása, bővítése
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, aktív korúak ellátásában részesülők, Munkaügyi Kirendeltség
Partnerek	Önkormányzat, iskola, vállalkozók
Határidő(k) pontokba szedve	R: 1-12 hónap K: 12-18 hónap H: 4 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Az aktív korúak ellátásában részesülők nagyobb számban történő bevonása a közfoglalkoztatásba, étkeztetés helyi alapanyagokból, dologi költségek csökkenése R: mezőgazdasági terület nagysága, K: közfoglalkoztatottak száma, megtermelt termények súlya, száma H: étkeztetés dologi költségeinek csökkenése Hosszú távon fenntartható
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs megfelelő minőségű terület- terület bérlésének lehetősége Munkában részt venni akaró aktív korúak hiánya- érdekeltté tétel termény biztosításával
Szükséges erőforrások	Mezőgazdasági terület, pénzügyi forrás- alapanyagok, eszközök beszerzésére, Humánerőforrás- munka megszervezése, felügyelete, értékesítés lebonyolítása

Intézkedés címe:	Helyi aranyoldal kialakítása a városi honlapon
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nincs információ a szakipari munkákat, szolgáltatásokat nyújtók és igénybevevők, az eladni és vásárolni akaró lakosok között. A kereslet-kínálat közötti kapcsolat gyenge
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Cél: Információs rendszer kialakítása a városi honlapon, ahol a településen élő szakipari munkát végző, szolgáltatást nyújtó, és szolgáltatási igénybevevők, valamint a ruházati, háztartási egyéb termékeket eladni szándékozók és vásárlók összekapcsolására. A mellékjövedelmi források bővítése, alacsonyabb áron történő vásárlás, szolgáltatás igénybevétele elősegítése R: A kereslet és kínálati oldal szereplőinek felkutatása, felkeresése kérdőívvel K: informatikai tartalomfejlesztés a honlapon, felelős, üzemeltető kijelölése H: Fórum oldal létrehozása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A szakipari munkát, szolgáltatást nyújtó, eladni szándékozók, illetve az egész lakosság megkeresése kérdőíves formában Az oldal, szolgáltatás kialakítása a városi honlapon, vagy különálló honlap szerkesztése önkéntesek bevonásával. A honlap szerkesztés felelősének, üzemeltetőjének kijelölése Fórum oldal létrehozása tapasztalatokról, közvetlen kapcsolatba lépés lehetőségével
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, önkéntesek, civil szervek, lakosság
Partnerek	Önkormányzat, civil szervek
Határidő(k) pontokba szedve	R: 1-6 hónap K: 6-12 hónap H: 4 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A szolgáltatások iránti kereslet és kínálat növekedése. A piaci árnál alacsonyabb áron történő vásárlás, szolgáltatásnyújtás, mellékjövedelmi források növekedése. R: beérkezett kérdőívek száma K: honlap látogatottsága, kínálat-kereslet növekedése H: Kínálat-kereslet bővülése, helyben maradó bevételek növekedése Hosszútávon fenntartható
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érdektelenség- személyes megkeresés, tapasztalatok bemutatása Humánerőforrás hiánya- a honlap szerkesztőt és felelőst érdekeltté kel tenni a fejlesztésre
Szükséges erőforrások	Pénzügyi forrás- új honlap szerkesztése, weboldal üzemeltetése, kérdőívek dologi költsége Humánerőforrás- honlap szerkesztés, üzemeltetés

Intézkedés címe:	Információs és infrastrukturális fejlesztés a Családsegítő Szolgálatnál
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A mélyszegénységben élő, hátrányos helyzetű lakosok nem tudják intézni hivatalos ügyeiket a számítógép, internet, telefon hiányában. A munkakeresés során hátrányban vannak az információval és a számítógéppel rendelkező lakosokhoz képest. A Családsegítő Szolgálat és telephelyei nem rendelkeznek megfelelő informatikai, internetes hátérrel, információs adatbázissal, amellyel segíteni tudják a hátrányos helyzetű embereket.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Cél: A Családsegítő Szolgálat és telephelyeinek megfelelő informatikai és információs rendszerrel történő ellátása, amely segítséget nyújt a hátrányos helyzetű lakosok ügyeinek intézésében, munka keresésében R: infrastrukturális háttér feltérképezése, a szolgáltatáshoz szükséges informatikai eszközök beszerzése K: információs adatbázisok létrehozása, szolgáltatás,- segítségnyújtás a hátrányos helyzetű lakosok számára H: kapcsolatrendszer erősítése, hátrányos helyzetű lakosok digitális tudásának növelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	infrastrukturális háttér feltérképezése, a szolgáltatáshoz szükséges informatikai eszközök összeírása, beszerzése információs adatbázisok létrehozása, (egyedek ügyeinek intézéséhez szükséges nyomtatványok, tájékoztatók tárolása) szolgáltatás, segítségnyújtás a hátrányos helyzetű lakosok számára (önéletrajz, álláspályázat, fellebbezés megírása, közmű szolgáltatások megkeresése) Kapcsolat erősítése a Családsegítő szolgálat és az egyes közigazgatási szolgálatok, közigazgatási intézmények között, a számítógépek használatába fokozatosan bevonják a lakosokat annak érdekében, hogy a digitális írástudásuk növekedjen.
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, Családsegítő Szolgálat, lakosság
Partnerek	Önkormányzat, Családsegítő Szolgálat
Határidő(k) pontokba szedve	R: 1-6 hónap K: 6-18 hónap H: 3 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	A hátrányos helyzetű lakosok ügyintézésének elősegítése az információs és informatikai fejlesztésekkel. Csökken a hátrányos helyzetű emberek hátránya a munkaerőpiacon, ügyeik intézésében R: beszerzett informatikai eszközök száma K: információs adatbázis nagysága, segítséget, szolgáltatást igénybe vevők száma H: digitális írástudás növekedése Hosszútávú fenntartható
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kereslet hiánya- a szolgáltatásról informálni kell a lakosokat Pénzügyi forrás hiánya az eszközök vásárlására- pályázati támogatások szerzése
Szükséges erőforrások	Pénzügyi forrás- pályázati és egyéb támogatás, Humán erőforrás- adatbázis létrehozására, szolgáltatást, segítségnyújtást végzésére